

העולם הזה

5000

**צופים עורכים
ג'מבורי**

**ראיון מיוחד עם
חבר הכנסת**

שלמה

לורנץ

על

**פרשת
הדולרים**

**„הדמעות
זלגו מעיני”
מאת אלופת מנילה**

**אהובה
קראוס**

**בלי מורא -
בלי
משוא פנים**

**מס. 866 שנה 17
כ"ד אייר תשי"ד**

27.5.54

המחיר 300 פרוטה

העישון: תענוג שסופגו ממות?

- האם אתה מעשן מ־20 סיגריות ליום ויותר?
- כמה זמן אתה משועבד להרגל זה?
- האם אתה מאמין ביעילות המסננת?
- הידוע לך ממה מורכב העשן?

בתשובות לשאלות אלה, מוענים

אנשי המדע, תלוי גורל חיך.

לעשרים שנה. המחשבה הראשונה היתה להאשים את הניקוטין, רעל שהוא כל־כך חריף שכמה טיפות מרוכזות, על עור האדם, יכולות לגרום למוות. אך הניקוטין, שנמצא חייב בהאשמות רבות, זוכה מן האשמה של גרימת סרטן־הריאות.

אחר רוכזו החקירות סביב החומרים השונים אשר מהם מורכב עשן הטבק — חומרים קרצינוגניים המקראים בשם הכולל של זפת. כמו הניקוטין, חודרים הם לפה, לגרון ולריאות. למעשני הסיגרים והמקטרות, אין הם מסוכנים, כי אין המעשנים נושמים את העשן אל תוך הריאות. אולם רובם המכריע של מעשני הסיגריות נושמים את העשן מלוא ריאותיהם, מאפשרים לחומרים המזיקים להשתקע בתוכן.

התגלית המעניינת ביותר היתה כי דווקא בין מעשני הסיגריות רבים מקרי סרטן־הריאות. מתוך אלף מקרים שנבדקו על־ידי ד"ר ארנסט ויינדר, במרכז לחקר הסרטן של מנהטן, בארצות־הברית, היו 15 בלבד בלתי־מעשנים ואילו מעשני הסיגרים והמקטרות היו 6% (60 מקרים). 925 חולי סרטן־הריאות הנותרים היו כולם מעשני סיגריות — בדרך כלל: עשנים סיגריות או יותר ליום.

ד"ר ויינדר, בשיתוף עם עוד שני חוקרים אמריקאים, ערך ניסויים על עכברים, גרם אצלם לגידול סרטן בעזרת זפת הטבק, ואז מסר את ההכרזה המהפכנית: "הוכחנו מעל לכל אפשרות של ספק כי בסיגריות ישנו חומר המסוגל לגרום לסרטן".

כל המחלות - ועוד אחת

מאז הלך כתב ההאשמה ונעשה ארוך ומפורט יותר. "עישון סיגריות ממושך ומרוב, רוכז, הכריזו המומחים, מגדיל פי עשרים את הסיכויים לקבל סרטן־ריאות".

אלטון אוקסלר, מנתח־ריאות בעל שם עולמי, הוסיף להכריזו זו את משקל נסיונו האישי. הכריזו הוא: "בהתחלת הקריירה שלי, לפני 25 שנה, ראיתי רק מקרה אחד של סרטן־ריאות משך ארבע שנים. ב־15 השנים האחרונות ראיתי אלפים. בעוד שנה יהיה כל מושר

המכה הגדולה באה לפני ששה חדשים. באולם ישיבות גדול בניו־יורק ער־בו רופאי־השניים המקומיים את ועידתם השנתית ה־28. כרגיל הוזמנו אורחים להרצות על התקדמות מדע הרפואה בשטחים שונים. הפעם היו שלושת המרצים מומחים ידועים בחקר הסרטן. בלי היסוס בחרו באויב אחד: הטבק.

לא היתה זו ההתקפה הראשונה נגד העלה החום־הבהיר. מאז עבר בירושה מאדומי־העור של אמריקה הותקף בלי הרף, ברוסיה קבע חוק הצאר לכרות את אפו של כל אדם אשר ייתפס בשעת עישון. האפיפיור אורבנוס השמיני גזר על הוצאת כל מעשן מחיק הכנסייה ונידויו המוות. כ־הגרי פורד, מייסד קיסרות האוטומובילים, נהג לגרש מעבודתו כל פועל שנתפס בעי־שון. חוק המורמונים מנדה את הטבק כגורם "המזהם את אויר האלוהים" ואילו כנסיית פרוטסטנטיות רבות קבעו כי אין הוא אלא תגלית השטן.

ההתקפה האחרונה היא המסוכנת ביותר, כי מטרתה מרוכזת וברורה. אין היא מטרת את הטבק מן ההאשמות הקודמות — הפירות הקיבה, החששת הלב, האסתזיס של הדם, שיעול, כאבי־ראש, איבוד הזכרון, סכרת — היא מאשימה אותו בהאשמה חדשה, מדויקת ואיומה: היותו הגורם להתרבות מקרי סרטן הריאות.

הניקוטין חף־למפגע

בו בזמן שרוב סוגי הסרטן האחרים נמצאים בירידה, עולה מספר המקרים של סרטן הריאות. משך שנים רבות לא היה סרטן הריאות יותר מאשר מחלה תיאורטית בלבד, בעיקר מפני שאי־אפשר היה להבין חיון בו. עתה הופך הוא במהירות לחלום בלהות. מ־1933 עד 1953, משך 20 שנים בלבד, עלה מספר המקרים פי ארבע. בשנה הבאה ימותו ממחלה זו, לפי כל הסיכויים, קרוב ל־200 איש ולמעלה מ־30 אשה ב־ישראל. יחס זה בין גברים ונשים מוסבר על־ידי הרגלי העישון, הנחשב עדיין, בשכבות רחבות, כעיסוק גברי מובהק.

מניין גבע הבטחון כי קיים קשר בין עישון הסיגריות לבין סרטן הריאות?

המדע קובע: יש קשר

הדברים הבאים נמסרו לכתב הער' למ הזה עלידי פרופסור יצחק ברנ' בלום, ראש המחלקה לביולוגיה נס' יונית במכון ויצמן למדע, ואחד מ' חוקרי הסרטן הידועים בעולם.

נשאלת השאלה באיזו מידה עליית סר' הריאות היא אמנם עליה מעשית. כא' שר התפתח חקר הסרטן, נרשמה עליה גדולה מאוד במספר המקרים. אולם זאת היתה עליה סטטיסטית בלבד — כלומר שהמקרים שנרשמו לא היו מקרים חד' שים, כי אם מקרים שהשיטות המפותחות יותר אפשרו להבחין בהם. גורם אחר לעליה זו היה הארכת החיים, שהביאה בעקבותיה ריבוי מקרי הסרטן. אולם ריבוי מקרי סרטן הריאות היה גדול בהרבה מזה של מקרי סרטן אחרים. היה ברור כי אין כאן עניין של עליה סטטיסטית. לכן החלו לחקור את הדבר

באופן אינטנסיבי. הנסיונות נעשו בדרך כלל עם עכברים. אל תוך כלוב הזכוכית שלהם הוזרם ע' שן של סיגריות ובמידה שנשמו, נכנס העשן לריאותיהם. עד כה לא היו התוצ' אות חיוביות. על כן, אין העמדה הנוכחית מתבססת על תוצאות מדעיות במלוא מובן המלה. פירוש הדבר הוא שעכשיו אפשר לקבוע כאפשרות מתקבלת על הדעת כי עשן ה' סיגריות קשור ביצירת סרטן הריאות. מה שאין אנו יודעים עדיין הוא באיזו צורה פועל העשן. את זאת יצטרך להסביר חמדע מתוך נסיונות ממושכים.

עליהם. לא משפיע כדי לנסות את השפעת עשן הסיגריות על עכבר' הנסיון, מוזרם עשן אל תוך הכלוב והעכברים חייבים לנשמו. עד כה לא הראו עכבר' הנסיון כל סימנים של נגיעה מן העשן.

האפשרות של קשר בין עישון וסרטן הריאות ידועה לאנשי המדע זה זמן רב. עוד לפני 25 שנה עסק אחד מחברי ב' שאלה. אולם רק בחמש השנים האחרונות נעשתה בשטח זה עבודה מדויקת, הנ' תנת מקום להשערה כי אמנם קיים קשר ישיר בין עישון לבין סרטן הריאות. הדבר אינו אומר כי רק אנשים המעש' גים נגועים בסרטן הריאות. מה שנקבע בחדאות הוא שלמעשה סיגריות יש נטיה גבוהה במידת'מה לפתח מחלה זו, יותר מן הבלתי מעשנים. ואילו אצל מעשנים מושבעים קיימת נטיה קלה לאחוז גבוה יותר של נגועים בסרטן הריאות. לעומת זאת, אין אחוז מקרי מעשני המקטרת והסיגריות גבוה במיוחד, לעומת בלתי מעשנים.

או 15 חולה סרטן ריאות. אני משוכנע כי הריבוי העצום הזה הוא תוצאה ישירה מהעישון המופרז, ושל החומרים הנמצאים בו.

אוקסלה, שהינו אויב מושבע של הטבק, מסרב לקבל לטיפול חולים שאינם מתחייבים מראש להפסיק לעשן. יש רק נחמה אחת

למעשנים המושבעים, אומר הוא: "הב' מפחיתים מחלת'לב, ההורגת אותם לפני שהם יכולים לקבל סרטן ריאות ראוי לשמו."

מקצר את החיים

שלא כמו במחקרים מדעיים אחרים, לא

התנהל מחקר זה באווירה השקטה של מע' בדות ומרכזי ניסויים. התוצאות פלשו לע' תנוות, גרמו לאחד הזעזועים הקשים ביותר שפקדו את חל'סטרית מרכז הבורסה הניו יורקי, ב' 15 השנים האחרונות. ערכן של מניות חברות הטבק והסיגריות ירדו פלאים.

רידורס דינג'סט. הירחון הנחשב לאחד מגור' מי'ההשפעה החזקים ביותר בארצות הברית (תפוצתו: 17½ מיליון טפסים), פתח בהת' קפה רבתי על העישון. הוא פירסם תוצאות של מחקרים מדעיים, הוכיח כי מתוך 100 מעשנים מושבעים 46 בלבד מגיעים לגיל 60 בעוד שמספר המעשנים הקלים הוא 61 והלא מעשנים 66. מתוך זה, הסיק הירחון, מסתבר כי כל אדם המגיע לתצורות יומית של 20 סיגריות מקצר את חייו ב' 34 דקות עם כל סיגריה שהוא מעשן או בחמשה חודשים, 22 יום. שמונה שעות וארבעים דקה מתוך כל שנה שהוא מעשן.

קולירס, דו' שבועון בעל השפעה לא מבוטלת בארצות הברית אף הוא (התפוצה: מיליון וחצי טפסים), הכריז כי אין העישון אלא הענוג סרט'סכנות. כהוכחה, הביא להקת עכברים שעברו ניסויים עם עשן סיגריות מבלי שיחלו בסרטן.

בינתיים נמשכה ההדרדרות בבורסה. מניות של חברות כה מפורסמות כחברות המייצרות את לאקי סטרייק, צ'סטרפילד וקאמל ירדו בהתמדה. המכירות, שעלו מדי שנה בש' ליושה עד חמשה אחוזים, ירדו פתאום ב' 11.19 אחוזים.

הפרסומת יוצאת לקרב

חברות הסיגריות חיפשו בקדחתנות תשו' בה להלומת המדע. תקציבי הפרסומת הענקיים שלהן * כמעט הוכסלו, סכומים אגריים הושקעו במימון עבודות מחקר מקיפות. בשביל תעשיית הענק היתה זו שלה של חיים או מוות להוכיח כי אין תי' צרתה גורם של מוות.

בהעדר מסקנות מדעיות חיוביות, נאלצו חברות הסיגריות למצוא תחליפין. קאמל פירסם מודעה שהכריזה כי "הרופאים מעש' גים קאמל יותר מכל סיגריה אחרת!" לאקי סטרייק הכריז כי בניסוי שארך 20 יום לא היה אף מקרה אחד של כאב גרון.

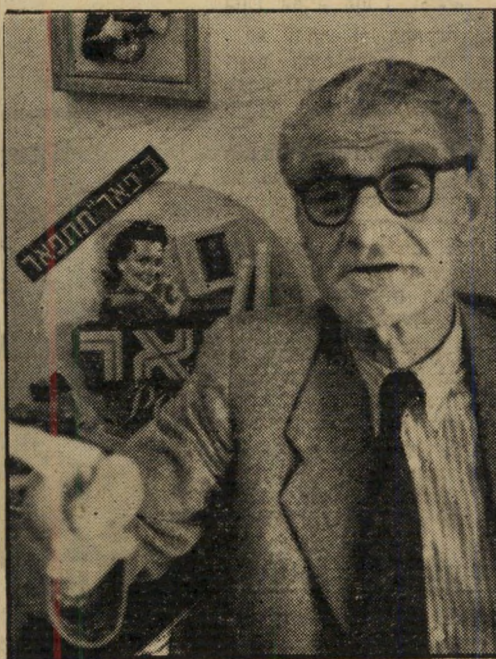
ברוב ארצות העולם היה המצב מגיע להתחרות עיירת בין החברות, בה תסתמך כל אחת על תעודה רסואית יקרת מחיר. בארצות הברית קיים מחסום רציני בפני זיופים מסחריים. שם המחסום: ועדת

* תקציב של "שלושת הגדולים" — לאקי סטרייק, צ'סטרפילד וקאמל — בלבד מגיע ל' 46 מיליון דולר לשנה.

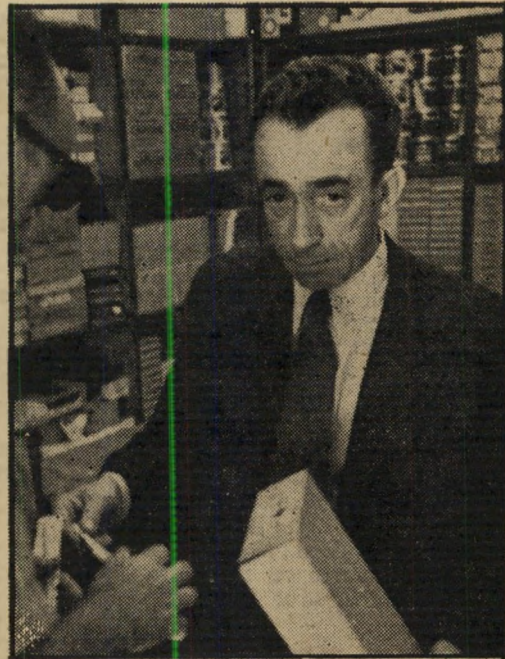
במאורח מנסה המעשן להיגמל מהרגלו בכל מיני צורות...

מעשנת זו קראה על סכנת סרטן הריאות החבויה בעשן הסיגריות. אולם מאחר שלא יכלה להפסיק לעשן (למעלה מטשירים ליום) ביקשה להיעזר באחד האמצעים השונים שהוצאו לשוק. בתוך הפייה שלה הכניסה מסננת, המכילה חומר כימי מיוחד. אולם חומרי זה טוב לעצירת הניקוטין בלבד, אינו פועל נגד הזפת שבתוך עשן הסיגריות והגורם, לדברי המומחים, להתפתחות סרטן הריאות. השימוש בפייה אף הוא נחשב לאמצעי מניעה מסוים, כי חלק משיירי העשן נדבק לפנותיה בדרך אל הפה. אך הפשן בכל זאת חודר לריאות, משתקשש. עם כל סיגריה נוספת, גדלה כמות החומרים המזיקים, הקרצינוגנים, הנשארים בגוף. ולאט לאט, אך בבטחה, עומדת אצל ג'ס שנילסן הבת שנילסן רונס הזאת

יוסף נסימוב עישן את הסיגריה הראשונה שלו ב'בולגריה, לפני 45 שנים. אז היה נער בן 13 ואת הסיגריה גנב מארון הוריו. מאז דבק בו ההרגל במידה כזו שהוא לא רק עישן טבק אלא גידל אותו וסחר בו. כיום הנהו מדר' לגידול טבק במשקי הנגב ולפי תיאורו, מעשן מתון. פעם עישן שתי חפיסות (40 סיגריות) ליום, עד שהחליט כי מצב בריאותו אינו יכול לשמור בפני העשן הריחני. עתה הוריד את צריכתו היומית לעשר בלבד. "עישון זה תשנוג — ומסוכן", אומר הוא. "צריכים לדעת איך להשתלט עליו. ישנן שיטות רבות לעשות זאת. הטובה ביותר היא, כמובן, להפסיק לעשן. אבל רק אדם בעל רצון ברזל יכול להפסיק

בוקו עזריאלי מכיר את בעיות העישון מקרוב: הוא בעל חנות לסיגריות ולצרכי עישון שונים בתל-אביב. מלבד זאת הנהו מעשן מושבע, בעל 36 שנות חתק. כיום מעשן הוא לפחות 30 סיגריה ליום ויודע כי הדבר חייב להשפיע לרעה על מצב בריאותו. אולם אין הוא יכול להפסיק. "אני כבר בן 54", אומר הוא, "וקשה להיגמל מהרגל שנסבב בדם". כדי להקל במידה האפשרית על עצמו, חזל עזריאל לעשן סיגריות מסבס וירגיניה, מעשן עתה טבק תורכי. "אני יודע שזה אינו משנה את המצב בהרבה, אבל זה בכל זאת משנה. הטבק התורכי הוא בהרבה פחות חריף וזה נותן לי את ההרגשה שהוא גם פחות מזיק. ברור גם לי שזוהי רק

עם מסננת

תענוג מסוכן

בלית ברירה

LUCKIES TASTE BETTER!

Cleaner,
Fresher,
Smoother!

Nothing—no, nothing—
beats better taste!

You know, yourself, you smoke for enjoyment. And you get enjoyment only from the taste of a cigarette.

Luckies taste better. You can even see why when you strip the paper from a Lucky by tearing down the score.

You see that your Lucky remains a perfect cylinder of fine, good-tasting tobacco. Yes, L.S.-M.F.T. Lucky Strike means fine tobacco—in a cigarette that's made better to taste to you.

So for the thing you want most in a cigarette... for better taste...

Be Happy. Go LUCKY!

Manufactured by American Tobacco Company
AMERICAN TOBACCO COMPANY, NEW YORK, N.Y.

More Doctors smoke CAMELS than any other cigarette!

TEAS OF THOUSANDS OF DOCTORS.

Repeted nationwide surveys show that more doctors smoke Camels than any other cigarette!

החדש

תעשיית הסיגריות האמריקאית, האדירה בעולם, לא קיבלה את גזר המדע בשקט. היא הוציאה מיליוני דולארים על מודעות שיצרו את הרושם כי סיגריה זו או אחרת אינה מזיקה לבריאות. למעלה: מודעה של קאמל, מכריזה: "יותר רופאים מעשנים קאמל מאשר כל סיגריה אחרת!" למטה מודעה של צ'סטרפילד מכריזה: "עלה — עדות מדעית על השפעת העישון!"

NOW...Scientific Evidence on Effects of Smoking!

A MEDICAL SPECIALIST is making regular bi-monthly examinations of a group of people from various walks of life. 45 percent of this group have smoked Chesterfield for an average of over ten years.

After ten months, the medical specialist reports that he observed...

no adverse effects on the nose, throat and sinuses of the group from smoking Chesterfield.

MUCH Milder
CHESTERFIELD
IS BEST FOR YOU

First and Only Premium Quality Cigarette in Both Regular and King-Size

CONTAINS TOBACCO OF BETTER QUALITY AND HIGHER PRICE THAN ANY OTHER KING-SIZE CIGARETTE

והיום

למרות כל נסיונותיהן לא יכלו חברות הסיגריות להביא הוכחות מדעיות כי העשן אינו גורם לסרטן וריאות. חוקי המסחר בארצות הברית אסרו עליהן להשתמש בזיופים. על כן ביכרו רובן לשים את הדגש על הדברים הקלים, על התענוג והיופי כמודעות לאקיסטריק (למעלה).

... אך חברות הסיגריות אינן מוכנות להיכנע ללא קרב

כל עוד לא תבוא ההיסך, חייב כל מעשן לדעת כי עם כל נשימה של תענוג שהוא מוצץ מן הסיגריה, עלול הוא למצוץ גם כמה טיפות של מוות.

העישון. בכל רחבי העולם שאלו מאות מיליונים של אנשים את השאלה: עישון — האם הוא תענוג הגורם למות? ואם כן, באיזו מידה?

גיהול מחקר מדעי בממדים אלה, אך החזיה אינה מצמצמת לארצות הברית בלבד. ב"אנגליה מצא שר"הבריאות לקום בבית" הנבחרים ולהזהיר את בני ארצו נגד סכנות

המסחר המוראלית. תפקידה העיקרי של ה"ועדה הוא לפקח שסוחרים לא ירמו את קוניהם על ידי הבטחות שוא על טוב הסחורה.

לחברות הסיגריות לא נותרה ברירה אלא להסתמך בהכרחות כי הסיגריה שלהן היא עדינה, יותר עדינה או העדינה ביותר שישנה בשוק — או להבטיח למעשנים כי סיגריה זו אינה מכילה חומר מזיק יותר מאשר כל סיגריה אחרת.

המחקר הגדול ביותר

בזאת לא נסתים המאבק. עדיין מתנהל המחקר הרפואי רב-הממדים ביותר שנוהל אי-פעם.

מחקר זה החל ב"1951 בחסות החברה האמריקאית לחקר הסרטן ובהשתתפותם של 27 אלף חוקרים מתנדבים מפורזים ברחבי ארצות הברית. 210 אלף איש, בני 50 עד 69 שנה — נחקרו, הרגלי העישון שלהם מוינו וגרשמו. אנשים אלה מתים בקצב של 15 ליום ומקרהו של כל אחד מתווק, על פי הוראות של שני רופאים של החברה לחקר הסרטן. אולם שום תגלית או מסקנה לא תפורסם לפני שנת 1955. עד אז יימשך הויכוח.

אלה הפוסלים את מסקנותיו של חיינדר וחבריו יכולים לטעון כי הריבוי במקרי סרטן וריאות אינו דווקא תוצאה של ריבוי עישון הסיגריות, כי אין הסיגריה מקור יחיד לחומר קרצינוגני. אספלט הכבישים, עשן התעשייה ועשן המכוניות אשמים לסחורות באותה מידה.

המלחמה מתנהלת אמנם בעיקר בארצות הברית. כי שם מרוכזות האפשרויות הסכניות והכספיות הגדולות ביותר בעולם ל-

כל אדם רביעי בישראל מסתכן

בשנה האחרונה עישנו תושבי ישראל

- 2,018,663,000 סיגריות
- 517,000 סיגרים
- 4,806 ק"ג טבק מקטרת

בשביד התענוג הזה הוציאו מכיסם 26,000,000 לירות

מהן 9,714,293 לירות כבדו, לקופת המדינה

השאר נכנס לשבע חברות הפיג-ריות הישראליות

רק 10 אחוז מן הסיגריות היו השנה מסוג וירג'יניה

דפני שלש שנים עמר אחוז זה על 60

● **לא מן הנמנע כי בקרוב תורעש ישראל על-ידי ידיעות כי נתגלה נפט במזל ו. דינים וחשבונות סודיים ביותר, שתוכנם טרם פורסם, ימסרו פרטים מפתיעים על ההתפתחויות האחרונות שם.**

● **צפה לחיסול מהיר של סיכסוך תעלת-סואץ ולהתחזקות הצבאית של מצרים כתוצאה מסייע אמריקאי.** זהו חלק מתוכנית אמריקאית הלוואת בחשבון כי קו ההגנה הראשון, פאקיסטאן-עיראק-תורכיה, יתמוסס, וכל המרחב, כולל ישראל, יפול לידי הרוסים. כוונת האמריקאים: להקים קו הגנה שני שישתרע מפורס-סעיד, לאורך ים-סוף, עד האוקיינוס ההודי, ייתכן משם לציילון.

הצעד הראשון יהיה מטעו של סלאח סאלם לארצות-הברית בחודש הבא.

● **צפה לסחבת אינסופית בריוני מועצת-הבטחון בעניין סיכסוך ישראל-ירדן.** ירדן סברה לקבל מראש את מסקנות הדיון, דבר הנדרש לפי מגילת-אום ממדינה שאנה חברה. מעצמות המערב לא ירצו ליצור תקדים שיאפשר לסין העממית, שגם היא אינה חברה, להגיש תלונות מבלי לקבל את המסקנות, ויחששו מאידך לכפות על ירדן, דבר שיעורר את התנגדות הערבים.

● **היכון למאבק רציני נגד חוק-העיתונות הצבאיים** שיונח בקרוב על שולחן הכנסת. בעוד שהממשלה התחילה לחקוק בכלל את כל מעשי הגבורה של מלחמת-העצמאות ולתת אותות-הצטיינות רק למעשים שיעשו אחרי חקיקת החוק, עומדת לקום חזית רחבה של לוחמי תש"ח, שיראו בכך פגם מוסרי חמור, יגייסו את דעת-הקהל וחברי-הכנסת למלחמת-מחץ.

● **4000 טונות נוספות של חיטה ושעורה** יצטברו באסמים היש-ראליים השנה, אם יצלח, מבצע יות" של העסקת כמה אלפים מובטלים בליקוט השיבולים אחרי הקומביינים, שאורגן על-ידי הסוכנות היהודית לפי דוגמת ברית-המועצות, בה מלקטים רבבות תלמידים וחברי אירגוני-נוער את השיבולים שהושארו על-ידי הסוכנות החקלאיות.

● **בקרוב תוכלו לזכות שבועיים באחד מבתי-המרגוע בא-רץ,** ולשגשג תמורת הבילוי בתשלומים חודשיים קטנים, אם יסתיים בהצלחה המשא ומתן בין אירגון בעלי בתי-ההארה וחברות-האשראי. המשא ומתן נפתח לאחר שבבעלי-בתי-המרגוע הגיעו למסקנה כי לא יצליחו להגדיל את מחזור האורחים אם לא ילכו בעקבות הסוחרים, המוכרים כיום רבות מסחורותיהם בתשלומים לשיעורים.

● **החזירו את המנוולים לשלטון** — ייתכן שזאת תהיה אחת הסיסמות בהן תשתמש המפלגה הדמוקרטית במסעי-הבחירות הקרובים, אם תמליט, לטעון על חוש-ההומור של הבה"ח, במסע הבחירות שוביל את אייזנהאואר לכס-השלטון, תיארה המפלגה הרפובליקאית את יריבתה כחסרת-שכל וכנושר-מעש, דבר שהביא לכשלונות מרובים של מדיניות החוץ האמריקאית. המפלגה הדמוקרטית מעוניינת להבליט, לאור כשלונותיו האחרונות של דאלס, עד כמה היתה ביקורת זאת חסרת-בסיס. הנשיא הקודם, הארי טרומאן, הודיע כי אינו מתנגד לשימוש בסיסמה המסוכנת.

● **בקרוב ייעשה נסיון רציני לשכור את השיא העולמי של השיגור האחרון, האנגלי רוג'ר באניסטר בריצה לזרזק של מיל אחד.** המנסה יהיה הרץ הצ'כי אמיל זאטופק, שזכה בשלוש מדאליות זהב באולמפיאדת 1952, העוסק עתה באימוני ריצה מוגברים. נוסף על הקנאה המקצועית מדורבן זאטופק גם על-ידי שלטונות אויצו, השואפים להוציא את שיא הריצה מרגלי המערב.

● **המתן לגז תכיעות פיצויים נגד המועצה המשפטית היש-ראלית,** שיושגו על-ידי עורכי-דין שרשימויותיהם בוסלו, לאחר שפסק בית-הדין הגבוה לצדק כי אין כל חזקיות בפעולתו של יושב-ראש-המועצה, חיים כהן, שחילק את המועצה המשפטית לשני גופים: גוף שטיפל בעבירות של עורכי-דין על המוסר המקצועי, יכול לבטל את רשימותיהם זמנית או לחלוטין, וגוף שיטפל בכל העניינים האחרים. בית-הדין הגבוה לצדק פסק כי רק אסיפת המליאה של המועצה מוסמכת לבטל רשימות של עורכי-דין.

● **להקמת תנועת נוער ממלכתית יקרא דוד בן-גוריון,** כאשר יופיע בקרוב בכינוס הכירות הגבוהות של בתי-הספר התיכוניים ביער חולדה. ב"י ג"י, מקוה ששמן ימשוך נוער לתנועה החדשה — ולו גם על חשבון תנועת הנוער של מפא"י, התנועה המאוחדת.

לעומת זאת מקוה תנועת הצופים להיבנות מן התוכנית, מאחר שהיא רואה את עצמה באופן טבעי כגורעין התנועה הממלכתית. ואז לכך כבר הושמע השבוע בדברן הפתחה לגימבורי בו נכח הרמטכ"ל.

● **חברת-התעופה הלאומית, "אל על" תישאר לאומית רק למחצה,** אם יקבל משרד התחבורה את הצעתם של כמה בעלי הון, שהודיעו על נכונותם לגייס את הכספים הדרושים לשיפור ציודה של "אל על", אותם מנסה שר התחבורה, יוסף ספיר, להשיג באמריקה. בעלי-ההון הציגו שני תנאים: שותפות באחוזים מתאימים והרחבת קו-המשאות של "אל על" — דבר הדורש להם, כנראה, לשם מילוי האינטרסים המסחריים האחרים שלהם.

● **לא מן הנמנע כי ממלגה חרשה של ערות המזרח תשתתף בבחירות הכלליות לכנסת,** לאחר שאורחים בקונגרס הספרדי העולמי הש"פילו על כמה מנהיגים ספרדיים, בתוכם גם מאנשי מפא"י, לדון על הקמת תנועה של עדות-המזרח, שתהיה בלתי פוליטית, תראה כתפקידה את "יצוג עדותיהם והגנה על האינטרסים שלהם. אם יצליח הגוף החדש ללכד סביבו אישים רבים, יהיו לו כל הסיכויים להפוך לגורם פוליטי בעל משקל.

● **השוק הישראלי יוצף בסחורות אפריקאיות,** אם תתחיל היחידות העשירה של קונגו הבלגית להשתתף במבצעים הכלכליים של יהדות דרום-אפריקה בישראל. בקרוב תגיע לארץ מקונגו משלחת מסחרית רשמית, מורכבת משלושה יהודים שהונס נאמנו בעשרות מיליוני דולארים, תזון על ניהול פעילות מסחרית בקנה-מידה גדול לסובתם הם ולסובת ישראל.

העם

תורת האומה

השבוע, כמו בשבועות האחרונים מאז תקרית מעלה-העקרבים, געש בכל בית, בכל בית-קפה ובכלו של כמעט כל אורח ישראלי הויכוח: בעד או נגד הסיבוב השני? אולם אותה שעה עצמה היו אורחים לא-מעטים עסוקים בויכוח גושן יותר, שמ-קורו עוד בסיבוב הראשון.

הויכוח התלקח בכל חריפותו ערב יום העצמאות, כאשר נמסרו בטכסים חגיגיים למאות נכי מלחמת-העצמאות אותות-הנכים, סמל כסוף של צה"ל עם פרט ארמדם. במקום לקדם את הובר בברכה, ראו הנכים בכך מעשה של עוול ומגיעה כבדור.

הספן לא פעל. אחד מאלה היה משה רשקס, היושב-ראש הצעיר (26) של ארגון נכי מלחמת-השחרור, שישב ביום העצמאות ליד דוד בן-גוריון על במת הכבוד. שש שנים יומיים לפני כן סיפק רשקס על מחלקה באחד ממשרטי ער-הגיא. ניכה לשכנע את פקודיו כי הספן הוא נשק שי-מושי בהתקרב גל-הסתערות ערבי התרומם. ניסה לירות פעמיים, לשווא. בסטן, תיקן את הכלי תחת אש, התרומם בשלישית כדי לירות. באותו רגע נפגע ביד ובחזה ממרחק של שני מטרים, על ידי לוחם ערבי, שאז פניו הוא זוכר היטב עד היום.

רשקס זכאי לאות, אך לא ענד אותו. כי סמל זה, שהוענק רק לנכים בעלי 35 אחוזי נכות ומעלה (לפחות אבדן של עין או כף רגל) נראה לו כעלבון צורב כלפי אלפי הסצועים האחרים, שלמולם יצאו מן המערכה שלמים יותר.

לב הארגמן. הויכוח החל עוד לפני ארבע שנים, כשפנה הארגמן לרוד בן-גוריון, הציע לו להעניק לפצועים שני סמלים שונים: סמל רפואי לנכים חמורים, שיעזור להם להיכנס לאוטובוס מבלי לעמוד בתור ומבלי להכריז בקולי קולות על נכותם, ואות כבוד לכל הסצועים, בדומה ללב-הארגמן האמריקאי.

את האות הרפואי הסכים הארגמן להעניק לכל נכה, אפילו לקרבן אורחי של תאונת דרכים או תאונת-עבודה. אך הוא עמד על כך שאות-הכבוד יינתן רק לחיילים, וכי יינתן לכל חייל, בלי יוצא מן הכלל, שנפצע בקרב ממש. דוד בן-גוריון הסכים להצעה זו.

מאז קיבלו הנכים סנקסים מיוחדים, הש"תמשו בהם בתורים לאוטובוס ולקולנוע, מצאו שהם מסמקים בהחלט למטרה זו. הם ויתרו על הסמל הרפואי, אך התעקשו שבעתים על מתן אות הכבוד.

לא פילנטרופיה! החלטתו הפתאומית של שר הבטחון להעניק דוקא עתה את הסמל הרפואי, ולהוריד מסדר היום את לב-הארגמן הישראלי, היתה סטירת-לחי מצד צלת לדרישה מוזדקת זו. איננו רוצים שיהיחסו אלינו כאל מקרים סוציאליים! איננו זקוקים לפילנטרופיה! רתח אחד מנציגי הנכים, אהם הממשלה רוצה להשתמש בהכרת-התודה המגיעה לאלפים שהקריבו את דמם, אל תזרוק לנו פרוורים של צדקה!

היה נדמה, השבוע, כי לממשלת-ישראל עוד יש הרבה מה ללמוד מממשלות חתי-קות יותר, שהתנסו בסיבובים רבים. תקוות הנכים: התערבותו האישית של דוד בן-גוריון.

המשק

יד-עה צנועה

בשבוע שעבר הופיעה ידיעה קצרה וצנועה בעתונות, לצידן של הסקירות הארצי-

הנקרא כך בשל צורתו — לב אדמדמית התלוי בפס אדום, ועליו תמונתו של ג'ורג' ווינגטון והכתובת, "בעד הצטיינות צבאית". האות, ששמו הרשמי "סמל ההצטיינות צבאית", נוצר בל-די ווינגטון באוגוסט 1782, נשכח אחרי גמר המהפכה והוחזר לשימוש בשנת 1932. הוא ניתן לכל חייל, ימאי ואוויראי שגופצו כתוצאה מפעולת אירב פצעים, הזדקקים לטיפול של קצין רפואי. אולם אין הוא ניתן לאדם שקפא, למשל, בקור בחפירות, או שחלה במשלת. עם כל פציעה נוספת מוענק לחייל פס אדום נוסף.

כות על לבסיה הכלכליים של המדינה. האזרחים הפשוטים רפרפו עליה, עברו ליד-עות מרתקות יותר, אולם אילי הבורסה קיבלו אותה בהתעניינות ובהפתעה.

הידיעה, שפורסמה על ידי מחלקת ההוצאה שליד הבנק הלאומי היתה משמחת: במח-לקת ההוצאה הצטברה יתרת מטבע זר בסך 43 מיליון ל"י. במלים אחרות: לגח-זור הכספים הישראלי, המסתכם כיום ב-152 מיליון ל"י, יש כיסוי של 28 אחוזים במטבע זר — כיסוי שרק מדינות מועטות באירופה הצליחו להגיע אליו.

ההישג הביא חג לחצרו של משרד האוצר. הפקידים זכרו את הימים בהם התלבט האוצר בסילוק חובות קצרי-מועד בני ארבע ספ"רות, את השאלות הטלפוניתיות שהופנו מדי יום ביומו למשרד-המכס בחיפה: "כמה דולארים הביאו התיירים? הם היו בטוחים כי ימים אלה לא ישובו עוד.

תוספת נדיבה

כאשר נותנים הבריות, מוסיף אלוהים משלו. הבריות נתנו ביד רחבה. העסקנים ש-השתתפו בחורף השנה בחזית-המיליונרים,

לב ארגמן אמריקאי

בלי פילנטרופיה

במלון המלך דוד, ירושלים, חזרו לאמריקה, לחצו על הקהילות השונות לאסוף כספים, שיקלו על האוצר הישראלי את סרעון הח-בות קצרי-המועד (ראה לעיל), הצליחו ל-הפליא.

אולם יחד עם השטרות הירוקים שזרמו מארצו של הדוד סם, קיבל האוצר הישראלי מעין תוספת אלוהית — רוחים שבאו מ-מקורות בלתי צפויים:

● הקיפאון שהשמיד את יבול ההדרים של ספרד, השליט את תפוזי ישראל על השוק האירופי. התפוזים נמכרו במחירים מרקייע-שחקים, הכניסו השנה לאוצר 12 מיליון ל"י, שהם כ-33 מיליון דולר.

● ההוצאות על קניית דלק היו מועטות ביותר: מרבית הדלק נקנתה בגרמניה ה-מערבית על חשבון השילומים. השאר הובא במחיר זול, או תמורת הדרים, מברית-המועצות.

● כמויות גדולות של מזונות נקנו אף הן בגרמניה, על חשבון השילומים.

האוצר הישראלי נשם, זו הפעם הרא-שונה, לרחחה, ברך את אלוהים. לא ברכו אותו רק אנשי הבורסה השחורה: זרימת המטבע הזר הוריד את ערך הדולר השחור מסה מסה.

ירושלים

מסים ואפליגות

ארבעה חודשים חלפו מאז השאילה מח-לקת-הכספים של משרד-הפנים את מקדמה, יעקב שריבום* לעיריית-ירושלים, לשם (המשך בעמוד 8)

*מי שהיה רבם של עזרי אצל וקח"י בקניה ואריתריאה.

הדרוזים שעל צה"ל

כל העדה ואמנה

בחיי יום-יום, אין יחידת המיעוטים מרבה בתמרונים כאלה. מלאכתה קשה יותר, ומסור-כנת יותר. לכל אורך הגבול ידועים חייליה כלוחמים העקשנים והפעילים ביותר במלחמה נגד המסתננים. אין זה רק עניין של מילוי פקודה; הדרוזים אינם אוהבים ערבים וכל הזדמנות הניתנת להם להכנס אתם לקרב מתקבלת ברצון.

זו, למעשה, הסיבה העיקרית לקיום החי"ד. הסביר אחד ממפקדיה, רב-סרן חייכני-איש-פלמ"ח וחתיק המרגיש את עצמו נוח יותר בכפר ערבי מאשר בקפה תל-אביב: "העדה הדרוזית, כעדה, נחשבת כנאמנה למדינה. כל צעיר בתוכה הרוצה להתגבר לשרות צבאי יכול לעשות זאת. המיכבחים שהוא עובר דומים בדיוק לאלה של בחור יהודי עובר לפני גיוסו. אין שום חיטוט בעברו, איש לא מטיל ספק בנאמנותו. אנו יודעים כי בכל מאבק שיבוא בינינו לבין הערבים, לא יוכל הלוחם הדרוזי אלא ללחם לצדנו."

והי גם דעתם של רוב הדרוזים (35 אלף) החיים במדינת ישראל. סמל פואד חביב, שש שנים בצה"ל, הנו אחד מהם. הוא הצטרף לצבא עוד לפני תום מלחמת העצמאות, השתתף בכיבוש נצרת, גוש-חלב והגליל העליון. בעוספיה, כפר מולדתו כהני הכרמל, יש לו אשה ושלושה ילדים. "כל זמן שצה"ל יהיה קיים", אומר הוא, "אחיה בו חייל."

גם שוויץ, גם חופש

הסיבות המניעות את הצעירים האלה לע"זוב את כפרם ולצאת לגבולות, מבלי שיהיה כל חוק המחייב אותם לכך, רבות. בצבא מובטחים תשלום ורמת-מחיה, המהווים כוח משיכה לכמה מהם. הרצון להתגבש בין בני הכפר ולעשות רושם על הבחורות מביא אף הוא צעירים ללשכות הגיוס. לפעמים גם משפיעה מסורתם המלחמתית, שטופחה למדיום של פולחן לאומי.

אולם חשוב מכל אלה הוא הרצון לחרוג מתחומי העדה הצרים, לבוא במגע עם התושבים העבריים, ללמוד את שפתם, להכיר את מינהגיהם. כשמשתחרר חייל דרוזי מקבל הוא פינקס-מילואים — תעודה של שוויציות העולה על כל ההכרעות הפוליטיות החגיגיות.

"העבר קורה! הלי-הופ! הלי-הופ!" צעק המדריך לאימון גופני, ובקול גמוך המשיך: "מרה ואחדה! מרה ואחדה!" (בערבית: בבת אחת! בבת אחת!)

היה זה אופייני לצורה בה מתנהלים החיים ביחידות המיעוטים של צבא הגנה לישראל: הפקודות ניתנות בעברית, ההסברים והשיחות הרגילות מתנהלים בערבית.

המחלקה שעמדה מול במת ההצדעה ולפני אלפיים הצופים הדרוזיים, הבינה את הפקודה הדרו-לשונית. בתנועות חדות וקצו-בות העבירה את קורות המתכת המוארכות והחלולות מכתף אחת לשניה, כאילו היו נוצות.

אלה מבין קהל המוזמנים שהיו פעם חיילים מחאו כף: הם ידעו להעריך ביצוע נאה של תרגילי האורחים הדרוזים, התלהבו פחות. הם באו לכאן לראות את חייליהם המשרתים בצה"ל במיפגם השנתי וכל ה"תנועות המצוחצחות לא עשו רושם רב עליהם. גם כאשר הדגימו החיילים תרגילי ג'ודו, לא התלהבו הצופים. הם רצו לראות מלחמה, אש, עשן.

"חיילינו אינם פוחדים"

כעבור חצי שעה ניתן להם מבוקשם. ללא אזהרה, נרעד רכס הגבעה שממול מהת"פוצצויות אדירות, ענני עשן כיסו את מד"רונה. מעל לראשי הצופים שרקו קליעי עץ של מכונות-יריה. באיחור, הסביר הקריין בערבית רהוטה כי יחידת המיעוטים הדגימה כבוש של משלט אויב.

"חיילנו מתקדמים תחת חיפוי תותחים! מכונות היריה שלנו מרתקות את האויב בתפירותיו ואינן מניחות לו להרים את הראש! חיילינו אינם פוחדים מן המוות! חיילינו יודעים רק לעזור קדימה! בראשם צועדים הקצינים שאימנו אותם והכינו אותם לקרב!" התיאור הדרמטי בקע מתוך הרצ"קול. ניסה להתגבר על רעש מכונות היריה.

עתה היו האורחים הכפריים מבטוטים. סוף-סוף מראים להם מלחמה, סוף-סוף מסתער השבאב עם רובים מכודנים. לא היה כמעט אחד מהם שלא ירה ברובה בחייו או שלא שמע על מעשי הגבורה של אבותיו הדרוזים. אולם בשביל כולם, היתה זו פעם ראשונה שראו כיצד פועל הצבא המודרני בקרב.

חיילים דרוזים מציגים תרגילי ג'ודו
— מלחמה —

יחידה דרוזית מסתערת על עמדת אויב
— אש, עשן —

בעיני רבים בארץ, אין חשיבותם של חיילי המיעוטים צבאית בלבד. הם מצביעים עליהם כדוגמה מוצלחת ליכולת ישראל להשתבץ עם עמי המרחב, תשובה חותכת לאלה המאשימים את ישראל בדיכוי המיעוטים שלה.

בינתיים: הוכחה

לפני שש שנים יכלה ישראל לנצל קלף תעמולתי זה במידה מהפכנית. אז שירתו ביחידות המיעוטים לא רק דרוזים; מאות צעירים ערביים לבשו את מדי צה"ל, מאות רבות של צעירים ערביים אחרים התדפקו על דלתות לשכות-הגיוס. הם ראו בשירות צבאי סמל השוויון המוחלט בין כל תושבי הארץ. דרכם יכלה ישראל להוכיח את כנות כוונותיה לתושביה הערביים יותר מאשר על-ידי מאות הכרזות בכנסת או באו"ם.

אך ההזדמנות הוחמצה. היחס הכללי למיעוט הערבי הפך עניין הנתון לחסי כל פקיד או מפקד מקומי. יחס הערבים עצמם השתנה, נעלם הרצון הקטן ביותר לשרת תחת דגל ישראל. צה"ל רשם את הערבים כסיכון בטחוני, חיל המיעוטים הפך, למעשה, חיל המיעוט הדרוזי.

"יתכן שאפשר היה פעם לגייס צעירים ערביים", אמר אחד ממפקדי חיל המיעוטים. "כיום זה בלתי-מעשי. רק אם יהיה פעם שלום עם הערבים, נוכל לפתוח את שורות צה"ל למיעוט הערבי כאן. בינתיים משמשים הדרוזים הוכחה לכולם כי יהודי ולא-יהודי יכולים לשרת באותו צבא, באותם התנאים."

נכבדים דרוזים חוזים במיפגן יחידת המיעוטים
רוצים לראות

כאן נגמרה סבלנותו של חוני. כשחור ירושלימה ישב ליד שולחן במונח הכנסת, ניסח הצעה "לסדר" היום: למנוע בעד כל אדם שאינו יודע עברית על בוריה לכהן כחבר מועצה מקומית או יעירונית.

דעות

לחם ושעשועים

המודעה שהופיעה בעתוני הערב משכה תשומת לב מיוחדת. היא לא הכריזה על סוג חדש של סיגריות, או על תרופה פלאית לשיגרון. היא היתה מיועדת לחוג מצומצם של לקוחות, חברי הממשלה והכנסת, הסתכמה בנוסחה מתימטית יבשה למדי: 5 ימי עבודה לשבוע 9 שעות עבודה ליום = 45 שעות עבודה לשבוע.

במשרדו החיפאי, הגובל עם דירתו המ" רוחת והמאובקת, הסביר מהגרס צחק שימ" קין, מפרסם המכתב הגלוי, את רעיון יום העבודה הארוך והשבוע הקצר, נפת במש" חאה המתימטית רוח"חיים בלתי"הנדסית לגמרי:

המדינה אינה נותנת לתושביה פיצוי מת" אים לאורח חייהם הקשה והמפרך. שני ימים חופשה בשבוע יתנו את הסיפוק המתאים. שעת העבודה האחת שתתווסף מדי יום לא תפגום בכושם של העובדים. אנשים רבים מוכנים לעבוד שעות נוספות בקלות, היות והם מקבלים תמורה כספית. אולם ההסדר יאפשר להם להשיג תפוקת" עבודה גדולה יותר, במאמץ קטן יותר.

המתרחקות תפוג. לדעתו של שימקין תפתור התגשמות תוכניתו גם כמה בעיות אחרות: הקדשת יום הששי לספורט ושע" שועים מיגיעים אחרים תהפוך את יום השבת ליום מנוחה של ממש, שיוקדש להרצאות וקונצרטים עממיים, יעלה את הרמה התר" בותית. דבר זה יפג גם את המתרחקות השוררת בין היהדות הדתית והחילונית מסביב לבעיית השבת.

שימקין היה איש מעשי הוא חשש שה" ממשלה לא תגלה נטייה לעיין בתוכנית שאינה עשויה להביא תועלת ממשית. על כן צרף לתוכניתו מסקנה נוספת: אם יתגשם רעיון שני ימי המנוחה, ישמחו התיירים הדתיים למצוא בארץ שבת של ממש, יורמו לישראל בהמוניהם, ישלשו דולרים ירקקים לקופת" האוצר.

בתקופה הקצרה שחלפה מאז פורסם מכתבו הגלוי של שימקין בעתונות, הוש" מעו נגד התוכנית כמה טענות חשובות:

● בארץ ישנו מספר רב מדי של חגים וימי"מנוחה. שני ימי"מנוחה המוצעים עשויים להפוך את ישראל לארץ החופשה והבטלה הנצחית.

● יום"עבודה בן תשע שעות אינו אפ" שרי מבחינה טכנית: ביממה יש רק עשרים וארבע שעות, ואפשר לחלק אותה רק לשלוש משמרות בנות שמונה שעות.

(המשך מעמוד 6)

ייעול וריכוז גביית"המסים. בשבוע שעבר נסתיימה תקופת"ההשאלה. שריבום התיצב לפני מועצת"העירייה, מסר את הדין"וחשבון שלו, ביקש שיחזירוהו למקום"עבודתו הקבוע.

המועצה היססה להיענות לבקשה: תוצ" אות"עבודתו של שריבום עלו על כל התקנות. תוך ארבעה חודשים גבה מסים בסכום של מיליון ו"600 אלף ל"י. בהש" חאה למיליון ותשעת אלפים ל"י אותו גבתה העירייה, בשנים"עשר החודשים ה" קודמים.

תוצאות הגביה היעילה ניכרו מייד בעי" ריית"ירושלים: העובדים קיבלו את שכרם במועדו, לא שבתו אפילו פעם אחת.

כשנשאל שריבום כיצד הצליח במקום בו נכשלו כל קודמיו, השיב בחיוך ערמומי: "תפקידי לא היה לחקור במעשי מחלקת" הכספים בעבר, אלא להעלות את הכנסותיה."

הצדחה כפולה. אולם יחד עם זה ציין שריבום שהמסורת של עיריות תל" אביב וחיפה אינה קיימת בירושלים: יושבי הבירה מתקשים להבין שרכוש"העירייה הוא גם רכושם. "הצלחת נסיוני להחזיר הבנה זאת למוחות התושבים משמחת אותי יותר מן ההצלחה הכספית," אמר הוא.

ההצלחה הכפולה לא הפיגה את חילוקי" הדעות המפלגתיים במועצת עיריית"ירושלים. להיפך, היא נתנה נושא חדש לדיכוח: כיצד להוציא את הסכומים שנגבו?

אליהו אלישר, נציג הצ"כ, דרש חיסול מוקדם של כל חובות העירייה. הנציגים הרתיים יצאו בסיסמה אחרת: "יש להקים בתל"ספר י" הם לא שכחו כי הקמת בתי" ספר דתיים עומדת עתה על הפרק.

לבסוף הגיעו נציגי המפלגות השונות למסקנה הגיונית: האיש שידע כיצד לגבות את הכסף, ידע גם כיצד להוציאו. הוחלט לבקש ממשרד"הפנים להאריך את תקופת" שירותו של שריבום בירושלים ולהטיל עליו תפקיד נוסף: פיקוח על הוצאת" הכספים אותם הוא גובה.

הכנסת

סדר צריך להיות

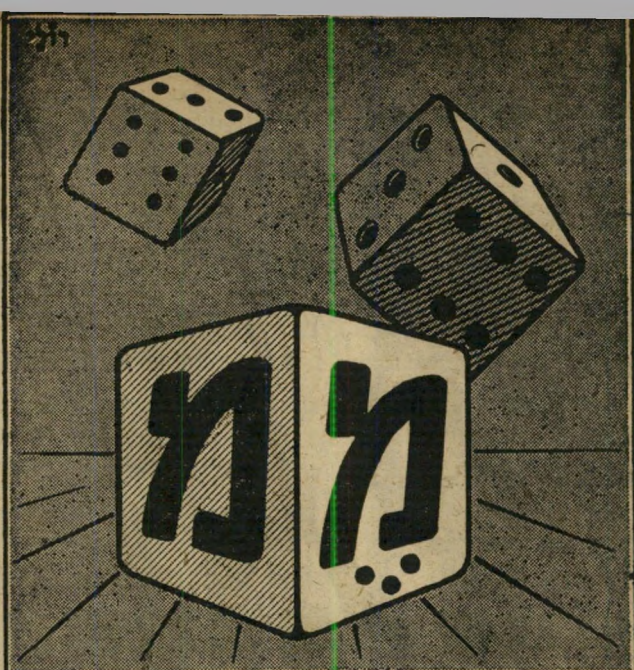
ח"כ מיכאל חוני שיך לאגף המתקדם של מפלגתו, הפועל"המזרחי, איש ההת" ישובות מכפר"אברהם ליד פתח"תקווה יודע להעריך הלצה טובה, מתחם בחיוב אל ה" דברים הטובים של החיים. אין הוא שיך לסוג הקנאים.

לכן, כשביקר לאחרונה בנהריה, יכול היה ליהנות מן העיר היקית היפה, רבת" האפיקורסים, המתנהלת תחת הסיסמה "סדר צריך להיות". הוא נכנס לשיתה (אידיש מול גרמנית) עם אחד התושבים, הביע את יחסו החיובי הזה, עד שנודע לו כי בר"שיחו, שלא הבין מלה עברית, הנהו חבר המועצה המקומית וראשה בעבר.

אות קין

"הוא לא גנב! הוא קרבן לתככים פוליטיים!"

אל תשחק

בעור פניך הרגיש משהין של קוביוסוס. ליתר כסחך התנלח באסצעי החדיש והמשוכלל ביותר - משחת **מ.מ.** מרככת בסהירות את השער הקשה ביותר, ובהכילה ספ"דילין מנייה ער העור בפני כל נריו ואינפקציה. תוספת חומר מצנן סינחד מסאירה הרגשה נעימה של קרירות ורענונות לאחר כל נלות.

מ.מ. על כל פנים

צינקוגרפיה

י. רינדזונסקי

רח' הקישון 6 תל-אביב טלפון 66548

נלופות קו רשת צבעים

מה נאכל
באביב?

ז' ק ט 25.000 ל"י
קל, בצבעי האפנה
ובאיכות "Crown"

מכנסים 11.250 ל"י
קל ונעים, באיכות
"College"

כתנות 7.250 ל"י
אוררית, גורה חדישה,
ובאיכות "Florida"

עניבה 3.000 ל"י
מבחר עשיר בצבעי
קיץ מרהיבים

אבג

תל-אביב • ירושלים • חיפה

הסענות, שהיו משכנות למדי, לא שיק נעו את שימקין — מהנדס החיים הציבוריים. השבוע המשיך הוא בפעילותו במלוא הקיסור, החל לארגן משאל ציבורי, הביא את הצעותיו לפני נציגי הסתדרות העובדים והתאחדות בעלי התעשייה. עבודתו הסתכמה בתשע שעות ליום, שבעה ימים בשבוע.

פנעים גבר, שתי נשים ורצח

עובדי חור' המודיעין של משרד הבטחון בקריה וזכרים היטב את הגבר שהתייצב בחדרם לפני חודש ימים. לא גרם לכך השפם הסרוק בקפדנות שביצבץ מעל לשפתו העליונה, וגם לא שערו שהראה סימני דלדול. את תשומת הלב משכה אליו בעיקר הסגירה, העשויה יריעתו, שהיתה נעוצה בסיו.

פקיד המודיעין חשב תחילה כי זוהי סגירה חור' לארצית מסוג חדש. הוא הביע את תמיהו, קיבל תשובה רוחה דמעות: "אין לי כסף". כאשר הציע הפקיד סגירה טובה, סרב הגבר, גרישה (ג'ורג' רוננברג, לקבלה, שאל למקומו של אנף השיקום.

כשעזב גרישה את המקום באותו יום, היו פניו אפופים חיוך: סוף סוף מצא את הדרך הנכונה, דרש ממשרד הבטחון זכויות של נכה מלחמת העצמאות — חמש שנים לאחר שיתורו מן הצבא בגלל מחלת עצבים.

ביום הראשון, בשבוע שעבר, נכנס גרישה שוב דרך חור' המודיעין לאגף השיקום. הוא הוצא משם כעבור מחצית השעה במכונית לבנה מקושטת בארבעה מגיני דוד אדומים. התברר כי כאשר הודיע לו האחראי שהתשובה לבקשתו תתקבל תוך ימים מספר, שלף גרישה סכין גילוח כחלחלה, צעק: "נא!" והחזיר אותה לתוך ורידי זרועו השמאלית.

זכויות ובגנה. היה זה נסיון נספל, ואחרי הצהריים כבר חזר גרישה העייף

גרשה חסרת דאגות. היא חזרה מבקור בן חצי שנה בצרפת. אולם למחרת שובה לארץ כבר מצאה את עצמה עומדת ליד קולנוע תמר, מתכה לידיה החתיק גרישה.

הידידות הישנה נתחדשה ביתר עוז, הפכה לאהבה רבה. גרישה הציע לסופי לשכור חדר, לחיות יחד משך תקופת נסיון, להחליט לאחר מכן על גישואין או פרידה.

הזוג הציג את עצמו כנושי, שכר חדר בבית בן קומה אחת. חילוקי הדעות הראו שונים נתגלו כאשר נשאלו השניים על חתק גישואיהם: סופי היתה מספרת על שש שנים מאושרות. גרישה היה זוכר רק ארבע.

הם לא התחילו בחיים המשותפים בעירום וחוסר כל. בעל הבית חוקי הביא אתו מכל טוב: שסית, כלי בית, שמלות חדשות תפורות היטב. את כל זאת קיבל, לדבריו, מהגיונות.

הוא הביא אתו גם אלבום תמונות. סופי הסתכלה בו, תממה למראה מספר רב של תצלומי נערה מצולמת בחברת גרישה, קיבלה תשובה: "זוהי רק ידידה טובה".

החבילה המסתורית. גרישה החל לצאת לעבודה מדי בוקר. הוא היה, לפי דבריו, שרברב טוב ומומחה לפוליטורה, אך לפעמים עסק גם באמודאות בגמל תל אביב. מסתבר שאותם הימים היה הם סוער, היות וגרישה היה חוזר הביתה לאחר שעתים שלוש.

בוקר אחד, חמישה ימים לאחר שהש" תכנו בחור, קם גרישה מיטתו כשפניו מביעים החלטה תקיפה. סופי פקחה אז עיניה, שאלה אותו בקול מנומנם מדוע הוא לובש את חליפתו החומה החדשה, קיבלה תשובה מרגיעה: "לא תהיה עבודה מיוחדת".

נראה כי בכל זאת היתה לו עבודה מיוחדת, מחוגייהשעון נעו לאיטם, הגיעו עד השעה תשע — וגרישה טרם שב. סופי ניסתה לחפות על עצבותה בהשערת לצון

חרוך משמש. הוא לא יצא לעבודה גם בימים הבאים. שכר החור שולם בשמלות ישנות. את הנעלים הקטנות, השחורות, קיבלה בעלת הדירה לחג הפסח. את ה"זאקט" קיבלה אמו, שהשעשעה בתקווה אחת: להספיק לראותו נשוי. מה בדבר הסבתא בפתח תקוה? היא שמנה, הבגדים קטנים עליה.

אולם בסופו של דבר נמאסו על סופי חיי הדלות, והיא התחילה לעבוד. למרות התנגדותו העזה של גרישה.

גרישה לא השלים עם המציאות. הוא חשב שהוא ממלא את חובתו בעשיית כל עבודות הבית וברחיצת רגליה של סופי. הוא הס' ביר לה כי כאיש מח'ל שבא ארצה ולא חזר יקבל בקרוב זכויות של נכה ופרנסה בשפע. באחד הימים, כאשר חזרה סופי הביתה בשעה מאוחרת, חולל שערוריה, שלף סכין גילוח, עשה בה תנועה מאיימת

סיפורו: הוא ויונינה הסתבכו במצב כלכלי קשה, הגיעו לידי ברית התאבדות. גרישה יהרג אותה, אחר יאבד את עצמו לעת. היה לו האומץ לבצע רק את החלק הראשון של ההסכם — בעזרת מקל. אחר חזר לתל אביב, הוסיף למשכן את מתנות הכלולות.

לאחר שסיים את סיפורו פסע גרישה

יונינה בכור (מרכז) בחג כלולותיה
לא כלום, התחלקתי על בגנה.

בשלוה לעבר מכונית השיטור, רטן: "עכ" שיו אוכל לישון בשקט".

חיות זירות, הסוס נושך

"כלב נשך אדם," אינה ידיעה. "אדם נשך כלב" — ידיעה ראשונה במעלה. כך מכריזה האימרה העיתונאים המסורתית, אלא שאין היא קובעת כל עמדה לגבי בעלי חיים אחרים.

בין בעלי החיים האחרים היה גם סוס אדום. שנוצב באחד מימי השבוע שעבר בשוק עליה, תל אביב, לעס בעצבות את הצמחיה שהוקרה מתוך השק שלפניו.

נראה כי אותו סוס לא היה שייך למועדון הצמחונים התל אביבי, עיניו האדומות ננעצו בתשוקה בלתי רגילה בדמותו של הסבל שלמה לוי שמיהר הביתה לאכול ארוחת צהריים. גם לוי הרגיש בנוכחותו של הסוס, אך במאוחר מדי: שניה הצהובות של הבהמה נחשפו, אחר ננעצו בתאחתנות בבשר זרועו של לוי.

עבר נשכני. כעבור שניות ספורות כבר שכב לוי ההמום בין רגלי הסוס, שהוסיף ללעוס את ידו בשלוה גמורה. העוברים ושיבים נוכרו שסוסים נושכים אינם צוהלים, מיהרו להימלט כשעורם שלם.

הישועה באה מידי האמיצות של קי' בוצניק שעבר במקום: הוא הנחית מהלומה עזה על קרקפתו המקריחה של הסוס, הכריח אותו לשלוף את שיניו הצמאות לדם מגוף קרבנו, העביר את לוי לתחנה הקרובה ביותר של מנן דוד אדום.

השבוע נראה בעליו של הסוס האדום נוכץ בטורד. הסוס עצמו לא נראה באופק: המט' טרה הרחיקה אותו מכל פעולה ציבורית, לאחר שהוא נתגלה כבעל עבר נושני מוב' הק: רק לפני חודשים מספר גנס הוא חתיכה ממותנו של אדם, אלא שאז אכל את הבשר לארוחת הבוקר.

הארץ

יחסו השרירותי של המנהל והעור הראשי של עת"ם (דבר).
מרדכי דן, צה"ל.
לפני עוד לא תשים שביטה

קוטל גרישה וקרנן יונינה רוננברג
"שכן מה קרה?"

שהשמיעה באוזני בעלת הדירה: "אולי הוא מצא בחורה אחרת?" לבסוף, בשעה עשר, עלתה על משכבה, כיבתה את האור, בלי שתוכל להרדם.

השעות חלפו לאיטן. פתע התרוממה סופי על משכבה, וכף ידה החניקה את הזעקה שעמדה לפרוץ מפיה: דמות אפילה הופיעה בחלון הפתוח, הניחה תבילה מס' תורית על רצפת החדר ונעלמה בין הצללים. סופי רצתה לקרוא לעזרה, כאשר נפתחה הדלת ונכנס גרישה. מראו היה מוזר: חליפתו החומה ונעליו היו מכוסים שיכבה עכה של בוך, פרקי אצבעות ידו הימנית שתתו דם. טבעת הזהב שלו נעלמה.

"הטבעת אבדה לי בעבודה," סיפר גרישה, "עבדתי שעות נוספות." סופי קיבלה את ההסבר, התעטפה בחלוק, פנתה לבדוק את תוכן החבילה שהיתה מוטלת ליד החלון. החבילה הכילה ז'אקט נשי אפור, פולובר אדום, שני זוגות נעליים שחורות, מכוסות בוך, וארנק לכה חדש. בתוך הארנק, ליד הפודריה, היתה מוטלת מחרות קרועה.

"קיבלתי את זה מחבר שקיבל חבילה מאמריקה," הסביר גרישה, "אתן את כל החפצים לסבתי." אחר תחב את החבילה לארגז המצעים, מתחת למיטתו.

הפכתא השמנה. למחרת לא יצא גרישה לעבודה: הוא היה עייף וגבו היה

העולם הזה הולך אל

הג'יב'נרי

5000 נערים ונערות הצטופפו באיצמד לתג את יוסי-הצופה ואת איחוד הצופים הערביים והעבריים

האש הנושנה

הלילה ירד על האיצמד. אך האוהלים הקסנים, העשויים משמיכות, עודם ריקים: אלפי הנערים והנערות הצטופפו מסביב למדורה, חזרו על שיריו של דור-יושבים-סביב-המדורה שנעלם. המסכנים ביותר נצודו על-ידי הורים מודאגים לשלום בניהם, הם הוחזרו בכוח הביתה.

זריקת חסון

הצופים אינם מחנכים לבינלאומיות. כל תנועה ארצית מחנכת את בניה לאהוב את ארצה ומדינתה שלה. אולם בארץ קיבלה התנועה על עצמה תפקיד נוסף: היא משתדלת להטות את חניכיה לאפיקים חלוציים. ברעין הנחל בג'יב'נרי והמדריכים שנשלחו העירה מקיבוצי הצופים היו עדים להצ'חת המגמה — וגם לא-הצלחתה. כי רק עשרות מבין אלפי החניכים מחזיקים מעמד עד לשלב זה, הרוב גופלים חלל במאבק העקשני עם החברות הסאלוניות (העולם הזה 1862).

הצופים הם תנועה בלתי-מפלגתית. מלבד זיקה כללית למפא"י אין הם עוסקים בפוליטיקה. בניגוד לכל שאר תנועות-הנוער בארץ, הם סבורים כי הקמת מגדל-צופים טוב וקשירת קשרים נכונים טובים יותר לבני 13 מאשר סיפול בדיקסטורה של הפרולטריון או בתורת זאב ז'בו-סינסקי.

הרים העיפה מבט מלא געגוע
הזרוע מאות אוהלים קסנים
היא רצתה לישון באוהל כזו
האדמה הקשה, כמו כל חברותיה. או
בחדות בדיוק הופיעו הוריה, במכ
לקחו אותה הביתה. למרות התנגדו
בכי ודמעות, לישון במיטתה הרכה
לבן, אחרי שתשתה את החלב
החשמלי.

היא לא היתה היחידה. עשרות ה
ילדיהם וילדותיהם מן הגורל המר
הם היו בטוחים לגמרי כי לילה כזה
יגרוור אחרי קדחת מעקיצת יתוש,
מן הסל.

הם (ההורים, לא הטל והיתושים)
כינותר של הג'יב'נרי. הם גם הוכיח

לבריסניה, להמציא שיטה להדרכת
היתה תנועת הצופים, שכבשה במהרה
הברית וחדרה לכל פינות העולם. כשה
הסכנות של הנער והנערה המתבגרים
ולאורחות טובה.

5000 הנערים והנערות שהצטופפו ה
נן, בג'יב'נרי הארצי הראשון במדינה
במפקד הגדול, שנכשל מחוסר ארגון
לשחק במיסקדים, אלא לטעום טעם של
בוערת, לאכול תפוחי-אדמה שנחרכו ב
שלהם הוא הטוב ביותר בשבט, והשב
כין כל צופי ישראל.

מסמר ערבי

הם באו מכל פינות הארץ — ב
וגבוהים, ירושלמים חבושי-כיסות, בני-
צופי ים משויצים בחלוצות לבנות
ססגוניים, ובעיקר, במאהל מסודר ל
סיד, 35 הצופים הערבים, בכובעי-
הביאו עמם אף בחורה אחת.

הערבים היו מסמר הערב כי יום-
ההתאחדות, בא לסמל את איחוד הצופ
באירגון אחד. הדבר לא קם בנקל: בא
גנים תמיד על כסים לאומי, בניגוד ל
רק על-ידי לחץ כפול, מצד האירגון
מדריכים מרדניים, שוכנעה ההנהגה ב
לערבים.

כשניסו הערבים להניע את רגליהם
הצלחה רבה, מחוסר מוסיקה) הצטופפו
אביביים, בני ה-10 וה-12. רבים מהם
הראשונה בחייהם.

אולם האויב האמיתי של הצופה שונ
המפלגות. הוא טמון באיירה הכללית בא
הספר, בבית-ההורים, באולם הקולנוע.
שרו ורקדו אלפי נערים ונערות מתחת ל
טובה ובריאות נעורים — מיטב הנוער
למודי הנסיון, ידעו כי רובם ישתנו לרע
21. המחלה הגדולה והמסתורית שדבקה
מלחמת-העצמאות תובק גם בהם, אם לא
שירפא אותה.

מה היא המחלה? איש לא ידע ז
עשרות שמות, אך טרם נמצאה לה תו
הצופים — ראשי-גדודים בני 17, מדרי
השתדלו כמיטב יכולתם להזיק לחניכ
הג'יב'נרי היה זריקה גדולה מאד.

*בלשון הכושים, הילולה של השבט.

רוב משתתפי הג'מבורי היו ילדי בית-הספר העממי. רבים מהם ישנו זו הפעם הראשונה בחייהם מחוץ לבית. רחוקים מסינור אמא. פרצופים אופייניים אלה שייכים לבני צפון תל-אביב, חברי שבט צופי דיזנגוף.

הטיפוסים

לו הטילה עליהן אמא לבשל ארוחה, היו מתמרדות. אך כאן זהו תענוג ממש — אפילו אם הנסיון לא כל מצליח.

הטבחיות

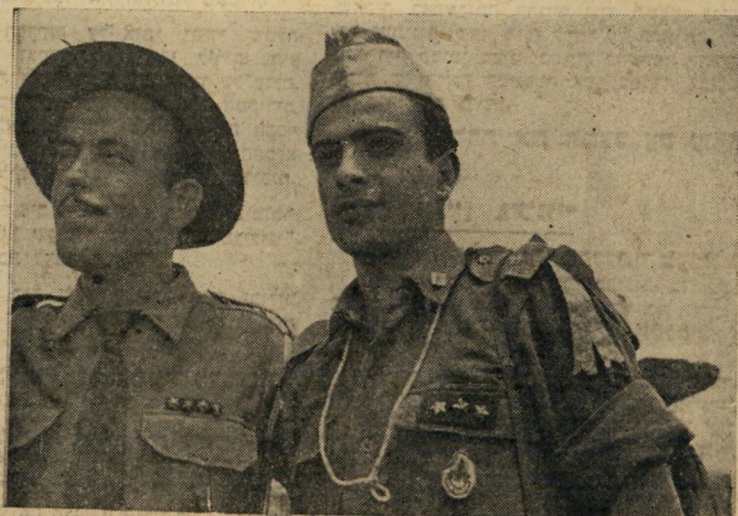
החצוצרה מריעה. צריכים לקום, לכל הרחוקות, זה עתה רק הלכו לישון. אך אין דבק — לא בכל יום מתקיים ג'מבורי.

השכמה

כל שבט ביצע מיבצע משלו. גאות שבט צופי-הים, בחולצותיהם הלבנות, על מערכת המיפרשים השלמה שהקימו בג'מבורי.

הימאים

שנים מבין 35 הנציגים הערביים, מסמר הג'מבורי, הלבושים מדי צופים אמיתיים, כנהוג בעולם כולו, על כל הסמלים והאותות שלהם.

הערבים

אל השדה האפול, עשויים משמיכות. על שמיכה פרוסה על הדבר לא ניתן לה: הגמרצת שגבלה עם נוחה, המכוסה סדין ונשמר לה במקרר

הופיעו להציל את שינה בחיק הטבע. תחת כפת-השמים, לפחות דלקת-ריאות

האויבים הגדולים מי הגורם האמיתי

את חיידקי הרכוכיות והמותרות לחיי נערים ונערות בעדם לצאת מפעם לפעם אל הטבע, להחקשות שדה ולהיות, כפי שרצו להיות, לבחורים ובחורות

ל למד לקח

היתה מטרת הג'מבורי * ומטרת כל תנועת-הצופים, לקמה לפני 46 שנה על-ידי רוברט באדן-פאואל, לורד גנרל אנגלי שהשתתף במערכות רבות נגד הכושם וההצטיין במלחמת-הבורים. במלחמה זו נוכח באדן לדעת כי בני-הערים הבריטיים אינם מסוגלים להתמודד עם בני-אפריקה שגדלו בחיק הטבע, אשר כל אחד מהם מטבעו צשש, סייר וצופה, ידע לנצל בקרב את השטח.

ניסה להדריך אחרי המלחמה את משטרת דרום-בתכונות אלה, הצליח עד כדי כך שנקרא לחזור יער כולו. התוצאה

בריתניה, ארצות-מנצלת את השאיפות הנכסם לאהבת הטבע

ע ליד איצטד רמת א התענינו במיוחד ספיק. הם לא באו ס קפה ליד מדורה, להוכיח כי הגדוד שלהם הטוב ביותר

פרדס-חנה חסונים גים פעוטים מצהלה, ת לדגלונים ימיים מה, מסומן בקיץ עם אמיתיים, שלא

ופה היה גם י העבריים והערביים היו הצופים מאור שאר ארצות תבל. נלאומי ומצד כמד להושיט את ידה

יקוד הדבקה (בלי ייבם הנערים ההל ערבים זו הפעם

מסתתר מאחורי האוירה בבית-מבורי השתוללו 16 ששפעו רוח וולם המדריכים, פני הגיעם יגוי יער העברי מא בינתים משו

בדיוק. יש לה אחת. מדריכי שבטים בני 20, זריקות-חיס

..רק שנאה ונקמה אישית!

שלמה לורנץ (ימין) ויצחק מאיר לוי

גמרה את עבודתה, סייעה את המושב שלה ויצאה לפגרה. דהיינו שבועיים אחרי פניית הסמל אלי, אם אדם חושב שחוש"דים בו, תתפסו אותו, הוא רץ.

ואיך שמעת לראשונה שהיועץ המשפטי פועל נגדך?

ביום החמישי בערב, בשמונה וחצי, קיבלתי את מכתבו של היועץ המשפטי, אמנם קיבלתי בבוקר הזמנה רגילה לועדת הכנסת, שאני חבר בה, ועל סדר היום היה רשום "ביטול חסינותו של אחד מחברי הכנסת", אבל כמובן לא היה יכול לעלות על דעתי שהדבר מכון נגדי.

..לא פנו אלי בכלל

אתה לא הואשמת אף פעם אישום רשמי בענין זה?

לא. לא חתמתי על שום פרוטוקול, ולא מסרתי שום עדות, דבר שגם לא הייתי מחויב לעשותו כחבר הכנסת.

אתה רוצה לומר שחיים כהן בכלל לא חזמו אותך לשים חקירה, שלא שאל בכלל מה טענתך בענין זה, לפני שהגיש אותו לועדת הכנסת?

כן, לא פנו אלי בכלל.

מה תהיה עמדתך בענין החסינות?

אעמוד על זכותי ואלחם נגד ביטול החסינות, היות שאני רואה את הדבר כפוגע ומעליב, למרות שאין לי כמובן, שום סיבה אחרת לא לרצות לברר את הדבר במשפט רגיל. לדוגמה, לפני כמה שבועות, כאשר התקפתי את תנובת ותנובה פנתה אלי וביקשה שאחזר על חסינותי בקשר למכירת חלב רזה מדי ובקשר לשפיכת חלב לביו, כדי שתהיה באפשרותה להגיש נגדי משפט, עניתי מיד, דרך כל העתונים, שאני מוכן לוותר על חסינותי, למרות שמשפט כזה היה כמובן רציני ביותר, בהשואה להאשמותי המגור"כחות של היועץ המשפטי, אשר במקרה הכי טוב (בשבילי) הן פורמליות גרידא.

אתה ביררת את המצב עם עורך-דין?

לא. עוד לא.

..כמו ענין גילמי

מה תהיה תגובת מפלגתך בענין זה?

המפלגה מוכרחה להתאזר בסבלנות, כדי לשמוע מה שיש בפיו של היועץ המשפטי, ורק אחר כך תנקוט עמדה. מה יהיה הסיפוס בועדת הכנסת? האם היה פעם תקדים כזה?

לא. הם יהיו מזכרים להיכנס לגוף ההאשמות, אחרת לא יוכלו לברר את הגורמים, אם הם פוליטיים או לא. ובמקרה שהועדה תקבל בסופו של דבר את דעתך בענין זה, מה תעשה נגד היועץ המשפטי? האם תנקוט בפעולה נגדו?

נו, בינתיים אני עוד עסוק בחלק הראשון של הפרשה, כפי שאתה רואה. בכל אופן אני מקווה שכמו גילוי הצדק בענין גילמי, שהעביר מעולמו את הסעיף 111, כך גילוי הצדק כאן יעביר מעולמו הטרדות בלתי-מבוססות.

השבוע נודעו המדינה כאשר נודע כי חבר-כנסת נתפס בקלקלתו, וכי היועץ המשפטי דרש לשלול את חסינותו על-מנת להעמידו לדין. אולם חיש מהר הופיעה סברה נוגדת, שהטייה אור חדש לגמרי על פרשה מזוהה זו. העולם הזה פנה, כדרכו, ישר אל בעל הדבר, חבר-הכנסת (השני) של אנודה-ישראל שלמה לורנץ, יליד הונגריה בן 36 שעלה לארץ לפני 16 שנה. הראיון הבא ניתן לחברי המערכת בדירה בת ארבעה חדרים, המרוהטת בדיוק, בה גר חבר-הכנסת יחד עם אשתו וחמשת ילדיו.

להלן הדיוח המלא

מר לורנץ, האם היה אי-פעם ענין אישי בינך ובין היועץ המשפטי, מר חיים כהן?

כן הרומאן התחיל בגילמי. מר חיים כהן היה הממציא. המחשק של החוק האנגלי, הסעיף 111 המפורסם, והושיב אנשים במאסר בלי האשמה מיוחדת.

הוא אסר גם אותך?

כן. אני הואשמת או כסרוויסט מספר 1. שרצה להפציץ את הכנסת. הייתי זה שגילה את כל הפרשה המחפירה. גינה את השימוש בחוק האנגלי הבלתי-מוסרי ואת התנהגותם הפראית של השוטרים בגילמי.

..הרגשתי שנאה כבושה

היתה אז ביניכם התנגשות אישית?

אי-אפשר להגיד אישית, כלומר מאיש לאיש, מפנים ל-פנים, אבל תמיד הרגשתי שיש שנאה כבושה בינינו.

ואתה חושב שיש קשר בין הפרשה ההיא ובין מה שקרה השבוע?

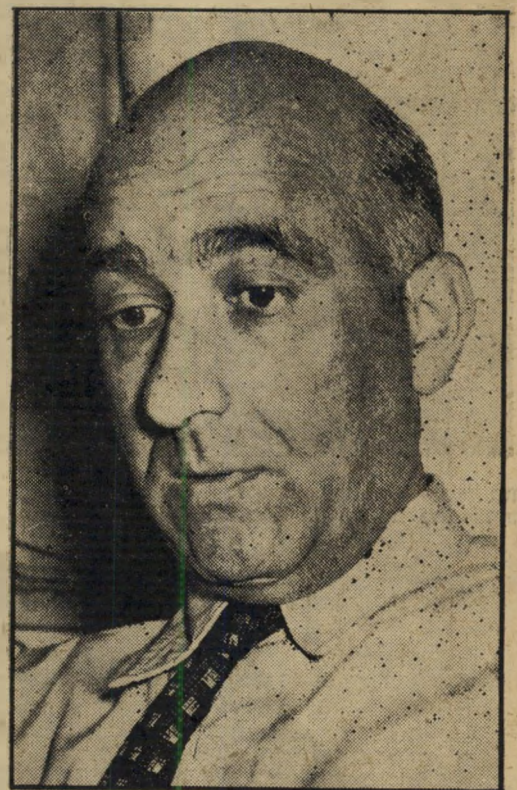
אני יודע בדיוק, אני מנחש מחשבות. אבל בכל אופן הייתי דרוך משך כל שלוש השנים, חשבתי שהסיכוי השני בוא יבוא, במקום או במאחר.

האם הייתה יכול להגיר בכמה מלים מה היא הפרשה הזאת?

קשה לי להגיד עכשיו, מכיון שלא שמעתי עוד האשמות ברורות.

גם לא עבירה פורמלית?

ך עוד לא הודיעו שום דבר?

היועץ המשפטי חיים כהן מאשים ונאשם.

הגיעו אלי הסעיפים היבשים של ההאשמה, אבל עוד לא הנימוקים, על מה זה מתבסס. למשל, עיקר האשמה מסתובב מסביב לצי"ק על-סך 3000 דולאר שקיבלתי מתיר אמריקאי בארץ, ושכאלו לא החלפתי אותו באופן רשמי בבנק מוסמך. אבל מכיון שעובדה היא שהצי"ק הזה כן הוחלף כדת וכדין, ושקיבלות הרשמיים נמצאות תחת ידי, קשה לי להבין על מה מסתמך היועץ המשפטי.

אחת משתי, לפי דעתי: או שהיועץ המשפטי באמת אינו יודע שהצי"ק הזה הוחלף בהתאם לחוק עוד לפני כחודש ימים, ואז הדבר הזה מראה סזיונות וחוסר-אחריות

מצידו, או שהוא כן יודע, ואז לצערי אהיה מוכרח לקבוע שאכן ישנו כאן ענין של שנאה ונקמה פוליטית.

אינך חושב שיש כאן עבירה מכנית?

לא מתקבל על דעתי, ואני מאמין שהציבור הרחב גם הוא לא יקבל, שאפשר להטריד חבר-כנסת באיוז האשמה על עבירה פורמלית, ואפילו באם היתה כזאת. לדעתי אין.

עבור מי קיבצת את הצי"ק?

עבור אישים שונים ומטרות שונות. בין השאר, בשביל יהודי אחד שהוא קרוב-רחוק של הנדבן, למסרת שיכון.

כמה זמן היה הצי"ק בידך?

הוא היה ביד כ-14 יום, אבל מיד, ביום קבלתו, התקשרתי עם בנק מוסמך והתעניינתי באופן מסירתו של הצי"ק.

..סידבתי להיחזק

איך ומתי שמעת בפעם הראשונה שמתנהגת נגדך פעולה?

אחרי כ-14 יום בא אלי סמל משטרה והודיעני שהוא מצטער, אך קיבל תלונה שכאלו מכרתי את הצי"ק הנידון באופן בלתי-רשמי. הוא הביע את רצונו לחקור אותי בענין זה. לא הייתי מוכן להיחקר. ראיתי בזה פגיעה בכבודי ללא שום סיוד.

הבעתי את השקפתי לסמל המשטרה ושאלתיו אם היה מרשה לעצמו, או שמפקדיו היו גותנים לו פקודה, לחקור בצורה זו חבר-כנסת אחר אחרי זמן כה מעט של 14 יום, ובמיוחד כשהמדובר בכך-אדם שהוא נציג ציבורי ושיש לו סדרות שונות.

אבל כדי לא להשאיר איוז ספקות בלבו, שמא יש משהו בתלונה, שאלתיו אם זה יספק אותו ואם זה יוכיח את הברותה, באם אוציא לו את הצי"ק ואראה לו שהוא נמצא תחת ידי. פירוש הדבר שלא נמכר, הוא אמר לי שהוכחה יותר מעולה מזו באמת לא יכולה להיות. הראיתי לו אותו.

באותו מעמד?

כן. הוא בא אמנם למשרד שלי, אך לקחתיו במונית הביתה. הוא ביקש את סליחתי, ניסה להצטדק לפני. אמרתי לו שאני מוכן לקבל את הצטדקותו. טענתי היא לא נגדו, בתור פקיד העושה את מה שהממונים מצווים לו, אבל אניש תלונתי למקום המתאים.

ועשית זאת?

כן. למחרת היום הבעתי את מחאתי החריפה לשר המש"טרה בענין זה. היה נדמה לי שהוא תמים-דעה אתי בענין זה, שהצדיק את תלונתי.

..הייתי תמים מדי

מנין, לדעתך, באה התלונה?

אין לי דבר ברור בענין זה. מסתברת לי רק ההשערה, שהופיעה באחד העתונים * כי היהודי הקרוב-רחוק הזה לא היה יכול להאמין שאני משתדל ומטפל בעדו ללא רחמים, ובאופן ישיר או בלתי-ישיר מסר את התלונה משטרה.

זה מזכיר לי את הבדיחה על אותו יהודי ששלח מכתב לריבוננו-של-עולם וביקש ממנו 100 לירות. הוא הפקיר את המכתב לחסדי הרוח, שיביאו לריבוננו-של-עולם. אולם המכתב הגיע לידו של יהודי עשיר, שהפניה המקורית מצאה חן בעיניו, והלה בא אל היהודי ומסר לו את הכסף הדרוש, בשליחותו של ריבוננו-של-עולם. אבל הוא התפלא שבמקום תודה, כיצוד לשלוח מצווה, קיבל חירופים וגידופים.

על שאלתו למה ומדוע, השיב לו היהודי: באם אתה מוסר לי את 100 הלירות, בודאי שקיבלת הרבה יותר מריבוננו-של-עולם, ואת השאר גנבת לעצמך.

לצערו הגענו למצב כזה שאנשים כבר אינם יכולים להאמין ולהבין שמישהו יטפל ויעשה במסירות ללא פניה איוז דבר טובותו.

מאז הפניה של הסמל, לא שמעת עוד הענין שוב דבר?

לא. אחרי הצטדקותו, לא היה לי שום ספק שהענין נגמר. עד כמה שלא חששתי, ואולי הייתי תמים יותר מדי בענין זה, מראה העובדה שאחרי פניתי של הסמל לא הודרתי ולא רצתי לבנק, אלא עשיתי את העבודה הזאת אחרי שהכנסת

* מעריב.

הצ'קים היו נעל אנשתי!

דמי-המכס באנגליה. סידורו עם הממשלה שהיא תשלם את המכס כאן, בלירות ישראליות. המכס הגיע ללירה אחת לקופסה. המחיר באנגליה היה שלושה שילינג לקופסה. מי שילם כאן את המכס?

האנשים שקיבלו את החבילות. כמה הם שילמו? 1.200 ל"י לקופסה.

ואם אומר לך שהיו אנשים ששילמו 1.500 ל"י לקופסה? וזה לא היה ברחוב?

הייתי רוצה להיפגש עם אנשים אלה. לאמיתו של דבר, גם אנו חוקרים פרשה זאת, וישנם דברים רבים, שעדיין אינם ברורים לנו.

האם קיבל זאב פרודמן, מי שהיה מנהל "מבטח-עוז" 10% קומיסיון על המשלוח?

הוא לא היה צריך לקבל דבר. אני יודע זאת. אבל האם הוא קיבל קומיסיון? עד כמה שידוע לי הוא לא קיבל דבר. הייתי אז בחוץ-לארץ.

וכאשר חזרת מצאת את עצמך במרכז חקירת משרד הפיקוח בקשר למחסן המסתורי השני לך ברחוב אחד-העם 73, תל-אביב, בחצרו של הקבלן שך, מאיר אמרי?

המחסן לא היה כל כך מסתורי. כאשר יצאתי לחוץ-לארץ מסרתי את המחסן למבטח-עוז. החברה השכירה אותו ל"ר שטרן — האיש לו היו שילבים המצרכים.

נמצא שם יותר מחצי טון של מצרכי-מזון. האם כולם היו שייכים לשטרן?

כולם היו שייכים לשטרן. הוא היה אז עולה חדש, והורשה להביא אתו בדיוק חצי-טון מצרכים.

יפה. מעמדו של עולה חדש אינו כל כך רע. לאחר הכל. איזה מוסדות של המזרחי קיבלו את חבילות-המזון, ומדוע קיבלו אותן?

המוסדות היו המשמרת הצעירה של המזרחי, מוסדות פועלי המפלגה, חברה קדישא, בנק המזרחי ואחרים. אסור לך לשכוח שהמשלוחים נמשכו שנתים וחצי, ובינתיים נערכו פעמים בחירות לכנסת. הרי אתה יודע כיצד משיגות המפלגות השונות את קולות הבוחרים. אל תחייך. לא רק אנחנו עושים זאת. הציונים הכלליים נוהגים ממש כמונו.

הנכון הדבר שאנשים רבים רגזו על שלא יכלו לקבל את חבילות המזון, לאחר שכבר קיבלו את שוברי המשלוח?

כן. גם אני כעסתי. אבל זה קרה מפני שהממשלה הקפידה את כל חבילות-הבשר עד לסיום החקירה. טענתי ששני הדברים אינם תלויים זה בזה, ובסופו של דבר שוחרר הבשר.

מה היתה סיבת החקירה, אם, לפי דברך, היה הכל חוקי?

החקירה נפתחה מפני ש-50% מקופסות-הבשר חולקו לאחר שהכריז דוב יוסף על מועד התחלת הצנע.

הנערכה חקירה משמרתית בקשר לאחרייתך לעיסקות הבלתי-חוקיות, כביכול, שנעשו ב-בשר?

לא היתה כל חקירה משמרתית. כל החקירות התנהלו במסגרת משרד הפיקוח.

כאשר מות, באותה תקופה, דוד צבי פנקס, לא חזית אפילו עד תום שבועת ימי האבל, אלא הושבעת מיד כחבר-כנסת. אנשי המזרחי היו מזועזעים מחוסר המאקא שגילית. מדוע עשית זאת?

יצוגה של המזרחי בכנסת חלש מאד: יש לנו רק שני נציגים. באותה תקופה, כאשר מת פנקס ז"ל, חלה חבר הכנסת השני, הרב נורוק, ויצא לחישי. הייתי מוכרח להחפז: לא רציתי להשאיר את מפלגתנו ללא ייצוג בכנסת.

התהלכו ומתהלכות שמועות חזקות שעשית זאת מפנייה אחרת: רצית לזכות בחסינות, היות והמשמרה עמדה לחקור אותך.

רבים היו רוצים לפרש זאת כך. אבל אין הם יודעים שהלכתי למשרד-הפיקוח ודרשתי חקירה ואמרת ששני מוכן לחתור על חסינותי בכל פעם שאקרא לחקירה.

המוכן אתה לוותר על חסינותך אפילו עכשיו? בהחלט. בכל עת ובכל שעה.

רוזנברג קם ממקומו, ניגש אל מדף עמוס ספרים ואלבומים, הוציא אלבום שחור, עב-כרס, ופתח אותו. הוא היה מלא תצלומים וקטעי-עיתונות. באחד התצלומים נראים שלושה אמריקאים מחייכים. החיוך הגדול ביותר נסוך על פני רוזנברג עצמו. מתחת לתצלום, כותרת: הרב מקבל מתנתו מבני עדתו — מכונית.

רבים שואלים אותי היכן השגתי את מכונית. רק מעטים זכו לראות תצלום זה. אני מספר את האמת לאיש. מה התועלת בכך? הם בין כה וכה לא יאמינו.

זוהי המכונית בה באנו, לא כן? ראייתי מכונית אחרת עומדת ליד השער.

נכון. המכונית השנייה הנה ממשלתית. בוא, אם יש לך שאלות נוספות, אוכל להסיעך הבייתה.

המקום: מכונית זוהרת, רוזנברג ליד ההגה. אני אוהב לנהוג במכונית בלילה. באמריקה הייתי עובר מאה מילין לפני לכת לישון. הנסיעה מרגיעה את העצבים.

אבל כאן אין מרחב כה גדול. כאן אני מנצל את ההזדמנות ומסיע את אורחי לבתי. אשתי מכנה אותי בשם "נהג ציבורי". כן, גם זה מקצוע (דומיה קצרה). היודע אתה? אני שמח על כי באת לשוחח יומי. הוקל לי דומה כי כל הטרשה נגולה מעל לבי.

בעור אדום וכחול, מיועדות בשביל אורחים. אני עומד לשירותך.

בטרם נעבור לנושא העיקרי עלי לשאול אותך כמה שאזנות. היתה לך מזכירה, מרים הופשר, שבאה לכאן מאנגליה. נודע לי שהלוחית לה 125 לירות סטרלינג באנגליה ונכית כאן 600 ל"י ממשכורתה. לפי איזה שער עשית זאת?

לא עשיתי זאת. האינסטרמציה שבידך אינה נכונה. מרים נמצאת עתה באנגליה. היא דורשת מהסתדרות המזרחי רק 25 לירות סטרלינג וחופשה של חודש ימים המגיעה לה, לפי דבריה. לא נתתי לה כסף באנגליה, או במקום אחר. ולפי מיטב ידיעתי לא נכית דבר ממשכורתה.

מדוע פיטרת אותה?

היא לא ידעה עברית. כאשר באה לישראל הבטיחה ללמוד את השפה, אך לא עשתה זאת.

היא טוענת שהסיבה היתה אינטימיות יותר. זהו שקר!

מדוע עזבה את העבודה המזכירה שקדמה לה, רחל זוביידה?

היא נישאה.

הרב ישראל שלמה רוזנברג במזנון הכנסת

לנוצרי? כן. הם נסעו לאמריקה.

האם כתבת לה מכתבים?

עכשו אני מבין. בעת חקירה שנערכה נגדי הטיח בי ליברמן, אחד מפקידי מבטח-עוז, את ההאשמה שכתבתי לרחל מכתב, בו השתמשתי בביטוי אינטימי "רחל יקרת".

נראה כי ליברמן לא ידע כי בשפה האנגלית נחשב הביטוי "רחל יקרת" לרשמי יותר מ"רחל היקרה". יתר על כן, הביטויים בהם אני משתמש במכתבים אל מזכירתי אינם מענייניו של איש.

מה הוא תפקידה של חברת "מבטח-עוז"?

היא נועדה להיות הגוף הכלכלי של מפלגת המזרחי. כיצד השתמש המזרחי באנגליה במבטח-עוז? להעברת קופסות שימורי-בשר לישראל?

המזרחי באנגליה השתמש בחברת מבטח-עוז כבסוכנם הישראלי.

מי היו האנשים ששלחו חבילות-בשר ליש-ראל, ולמי נשלחו החבילות?

בעיקר היו אלה יהודים ששלחו מתנות לקרוביהם, או למוסדות מסוימים בישראל.

איש לא קרא את "מכתבים לחברי המזרחי" (פנימוי) של מזכירא גרינוואלד עד לפרשת קסטנר. זאת הביאה לגרינוואלד פרסום סיפורותי והוא החליט להמשיך בכתיבתו. מכתבו האחרון הוקדש לרב ישראל שלמה רוזנברג, תת שר הסעד, אותו האשים בהברחת כמויות גדולות של קופסות בשר. רוזנברג מכר קופסות אלה, כביכול, בשוק השחור בהשתמשו במפלגת המזרחי ומוסדותיה כמסווה לפעולותיו. מכתב זה נשלח לא רק לחברי המזרחי, אלא גם למערכות כל העיתונים.

קעת שוב לא הושלכו מזכירא גרינוואלד: פרשת שלמה לורנץ דחקה את האשמותיו למקום שני. כשנתפרסמה השבוע הידיעה על חקירת רוזנברג חזרה היא ותפשה מקום ראשון. כתבו הראשי של "העולם הזה" ראיין את תת-שר הסעד, הרב ישראל שלמה רוזנברג, משך ארבע שעות באווירה לא רשמית, במשרדו ובביתו, קיבל ממנו תשובות גלויות לב לשאלות גלויות.

המקום: משרדי האיגוד העולמי של המזרחי, תל-אביב. מר רוזנברג, יש לי הוכחות שקיבלת 125 דולר משני אמריקאים ושילמת תמורתם 45 ל"י למר זאב פרודמן, שהיה באותה תקופה מנהל חברת "מבטח-עוז".

זה נכון. באותה תקופה היה השער בערך 330 פרוטה לדולר.

הנכון הדבר שהוספת על סכום זה 5 ל"י, וקנית חמש מניות של "מבטח-עוז"?

מר שטרייכר, שתרם את הכסף, רצה שהוא יימסר לחברת-שיכון; קנית את המניות של מבטח-עוז ותרמתי אותו לחברת-השיכון של המזרחי, שיכון למבטח-עוז. אפשר לבדוק זאת בספרי-האיגוד.

הנכון הדבר שהווליה שך נכנתה מחומרים לשיכון-המזרחי?

לא, אבל זה היה צריך להיות כך: ביתי עומד על מגרש של שיכון-המזרחי. כמה אני גרוע מכל עולה חדש אחר (בשנת 1951, כאשר נבנה הבית, היה לי עדיין מעמד של עולה חדש)? הבית לא נבנה מחומרים של השיכון. אני יודע, יש ברצונך לשאול "למה לא?" אספר לך. אפשר שלא תאמין לי, אבל אחד הדברים בהם התנאיתי היתה העובדה שמעולם לא היתה לי טובת הנאה ממפלגתי. לא קיבלתי אף פרוטה.

אם כן, היכן השגת את החומרים?

קניתי עשרה טון מלט מבית-החרושת נשר ברשיון ובמחיר רשמי. את הברזל קניתי ברשיון של המפקח על המלאי. האם זה מספיק?

לא. ראיתי קבלה חתומה על-ידי הקבלן שך, מאיר אמרי, בה הוא מאשר קבלת 3.5 טון מלט מזאב פרודמן, מי שהיה מנהל "מבטח-עוז".

(בחיד) חשבת ששאלה זאת תבוא. בסדר, נסביר זאת מחדש. הקמת ביתי נסתיימה באוגוסט 1951. בראש השנה כבר כינסתי בו מניין. אמירי קיבל את המלט ממבטח-עוז בדצמבר 1951, ארבעה חודשים לאחר סיום העבודה. הוא קיבל אותו לא בשבילי, אלא לשימוש הפרטי. לא היה לי צורך במלט. היה לי מלט רב מדי. השאלתי ממנו לשכני.

אבל בקבלה כתוב במפורש: נתקבל בשביל מר רוזנברג.

ראה את תאריך הקבלה: 18.6.53 — שנתיים לאחר סיום העבודה. אמירי הוזמן למבטח-עוז והוחתם על הקבלה במרמה.

כיצד הוא הוחתם במרמה, ומדוע?

מדוע? מאחורי כל זאת עומד מישור הרוצה לפגוע בי. אבל על זאת נדבר מאוחר יותר. כיצד הוא הוחתם? נאמר לאמירי שהקבלה המקורית על 3.5 טון מלט אבדה. נאמר לו גם שלא יהיה איכפת לי אם הוא יחתום על קבלה אחרת, בה יופיע שמי כנהנה. הוא חתם.

ואתה לא ידעת דבר על העיסקה?

אמירי בא וסיפר לי עליה. הייתי מלא זעם. הלכתי ל"מבטח-עוז" לחסור בדבר. אחרי מסע מיידי אמרו לי: מדוע אתה כועס? מה בכך אם קיבלת את המלט? היתה לך הזכות לקבל אותו. עמדתי על כך שלא אסבול דבר בגון זה. ביקשתי מאמירי לכתוב לי מכתב רשמי ולהסביר את הפרשה. הוא עשה זאת. הנה המכתב (מתה כבר נערס על השולחן גל של תיקים ירוקים).

כמה עדה לך הבית?

12 אלה ל"י. בשנת 1951 היה זה סכום גדול. אבל קרוב לחודאי שזה ידוע לך. אתה מתכוון לשאול מניין לקחתי את הכסף. אני מוכן להשיב גם על כך (רוזנברג פתח את מגירת-השולחן, הוציא מתוכה פנס-צ'קים ישן, בו נותרו רק בדלי-צ'קים). הנה ביתי. צ'קים אלה היו שייכים לאשתי.

היא הביאה את כספה מארצות-הברית. בנינו ממנו בית. זהו שטח, לא כן? אגב, השעה מאוחרת (9.15), מוטב שניגש לביתי, נשתה כוס קפה וגמשיך בשיחה. יש לנו עדיין חומר רב לשיחה, ואני בטוח שאתה רוצה לראות את החילת שלי.

המקום: מכונית זוהרת לעבר רמת-יזחק.

אני אוהב לנהוג במכונית, אבל אין הם מניחים לי לעשות זאת. הם נתנו לי נהג (ליד ההגה יושב צעיר בעל מראה אתלטי).

רוזנברג דיבר על פוליטיקה מפלגתית, על עלייתו מדרגת עולה חדש לדרגה של תת-שר.

בבואי לישראל לא רחשתי כבוד לאיש. היה עלי לעשות את מלאכתי. היה עלי לאחז את החזית הדתית, והצלחתי לעשות זאת במידת-מה. מובן מאליו שיש לי אויבים רבים.

רבים מהם מנסים להילחם בי באמצעים שפלים.

המקום: חדר-עבודה גדול, הריחוס: מדפי-ספרים עמוסים ספרות דתית ומספסית, מתחבה גדולה, כוהסאות מרופדות

עולה חדש לדרגה של תת-שר.

בבואי לישראל לא רחשתי כבוד לאיש. היה עלי לעשות את מלאכתי. היה עלי לאחז את החזית הדתית, והצלחתי לעשות זאת במידת-מה. מובן מאליו שיש לי אויבים רבים.

רבים מהם מנסים להילחם בי באמצעים שפלים.

דויד רזיאל

כפי שאיש לא הכיר

הסיפור המלא הראשון על דרך חייו של האיש שיצר למעשה את הארגון-הצבאי-הלאומי, עם מאות עובדות ושפע תמונות פרטיות ומיטמכיים אישיים שלא פורסמו במקום אחר עד עתה.

בין השאר תפיל הכתבה אור על השאלות ההיסטוריות:

- מה היו היחסים האישיים בין רזיאל (בתמונה למעלה מימין) בתמונה למטה במרכז) ויאיר שטרן?
- מה היתה דעתו של רזיאל על זאב זיכטינסקי?
- האם נאמר כתוצאה מהדשנות אחד מראשי אצ"ל?
- מדוע שוחרר מבית-הסוהר?
- מה גרם לפידוג הגורדי עם יאיר?
- לשם מה נסע לעיראק וכיצד נהרג?

קרא את התשובות בגליון הבא של

העולם הזה

מכל העולם

גרמניה

הגנרל פנק

התאבדו או נתלו? היה צורך ברמטכ"ל חדש. היטלר קרא לגנרל טאנק לעמוד בראש הצבא.

היו אלה ימי זועה לגנרל. חבריו הוצאו להורג. הוא ראה מדי יום ביומו את הפירור, מסורף למחצה, כשמחלת-שיתוק מיסתורית משתלטת עליו. המנהיג לא הקשיב כשסופר לו על תבוסה, התרחח כשיעצו לו לסגת בחזית כל שהיא. נתן סקודות להפעלת צבאות שהיו קיימים רק בדמיונו. ידו ורגלו רעדו תמיד, מבטו היה זגוגי. הוא חי על סמים שניתנו לו על-ידי רופא שאר-לסטאני.

גודריאן ראה את כל זאת, רשם את זה ביומן — והוסיף למלא את הפקודות. לא עלה על דעתו אף פעם אחת שתפקידו להציל את מולדתו מידי המטורף. הוא הספיק לראות את הרוסים והאמריקאים על אדמת גרמניה, לפני שגורש כמעט ברגע האחרון על-ידי היטלר. לפני כן עוד הספיק להכריז כי גילויי האמריקאים על מחנה-ההשמדה ברגן-בלזן אינם אלא "תעמולת" וזוהי "יהודית".

הזמנה מוגבהת. אחרי המסלה חזר גודריאן לביתו. הוא לא הועמד לדין, כי שוב מעשי-זוועה לא נרשמו על שמו. הוא חיכה לינומו: היה ברור כי הצבא הגרמני

גנרל היינץ גודריאן * אין לסמוך על טוראי ראשון

יוקם מחדש על-ידי האמריקאים, וכי במקרה זה יעמוד בראשו הרמטכ"ל לשעבר, ה"מומחה החי העיקרי למלחמה יבשתית ברו" סימ, היינץ גודריאן.

בשבוע שעבר באה ההזמנה. אך לא היתה זאת ההזמנה האמריקאית, שאחריה משום מה. במקומה הוזמן הגנרל היינץ גודריאן להתייבד לפני אלוהיו.

הוא מת כשמצפוננו נקי לחלוטין, משוכנע שמילא את חובתו.

ארצות-הברית

הרעב מצד שמאל

כמו כל פרופסור אחר נחשב גם פרופסור הפרופסורים, אלברט איינשטיין, לפרופסור מפורז, השבוע נקט איינשטיין בשיטה כדי לא לשכוח לאכול את ארוחת הצהריים. מדי שותחו עם סטודנט בעיר האוניברסיטה שלו, פרינסטון, הוא מברר אם הוא בא מצד ימין או שמאל. מצד ימין, מכון הבית, אומר לאיינשטיין כי כבר אסל. צד שמאל מזכיר לו להיות רעב.

* בשעת מסירת מבצר ברסט-ליטובסק, שנכבש על ידו, לידי גנרל סובייטי העומד מימין, בחתום להסכם 1939 על חלוקת פולין.

כדי להבין את גורלו של גנרל גרמני בדור האחרון, יש צורך לצייר תמונה בלתי-נעימה:

בשנת 1955 התארגנה בישראל מפלגה פאשיסטית. היא ליכדה את העולים החדשים ואת המובטלים לכוח גדול, זכתה בבחירות ל-45% מן הקולות ומן המקומות לכנסת. בלית ברירה הטיל הנשיא על ראשה להרכיב ממשלה. הוא הקים קואליציה עם מפלגת הציונים הכלליים ותנועת-החרות, השיג מן הכנסת סמכויות בלתי-רגילות לשעת-חירום וחיסל את כל המפלגות.

הממשלה הכריזה מלחמה על עמי ערב, כבשה בקלות את עבר-הירדן, סוריה והל-בנון, הגיעה עד שערי קאהיר ובאגדאד. הן כדי כך הרגה רבבות ערבים חפים-משע במחנות מיוחדים.

מה היה מוטל במקרה זה על אלופי הצבא לעשות? הם יכלו לשמוח על הכיבושים, לחשוב שמעשי-הזוועה הם תופעת-לוואי מצרעת אך בלתי-חשובה. הם יכלו לטעון שעליהם לקיים את שבועתם, וכי הפוליטיקה היא ענין לפוליטיקאים. והם יכלו למרוד בממשלה.

בקרב סגל הקצונה הגבוהה של הצבא הגרמני נמצאו בעלי כל הסתברונות האלה. היו קצינים שהחלו כמעט מן הרגע הראשון לתכנן מרד צבאי נגד היטלר — ביניהם שני ראשי-המטה הראשונים וראש שרות המודיעין. היו שתמכו בהיטלר משך שנים רבות עד שנכחו לדעת כי הוא מוביל את העם לאבדון, עברו או למחנה המורדים — ביניהם המרשל רומל האגרי, שהוכרז לה"אבר. והיו שחשבו כי שבועת-האמונים לממשלה מחייבת אותם עד הרגע האחרון, עד יום האבדון ממש, סרבו למרוד בממשלה שקיבלה לידיה את השלטון באופן חוקי בהחלט.

אחד מאלה היה הגנרל היינץ גודריאן.

בשערי מוסקבה.

האסון היה שגור-ריאן הצטיין בכוח-דמיון. קצין מקצועי ובנו של קצין מקצועי, הועבר למטכ"ל עוד בימי מלחמת-העולם הראשונה, אחרי המלחמה, שעה שהגנרלים המנצחים שקעו בשכרון הנצחון, עסק הסרן הצעיר במטה הכללי (שלא היה קיים, בהתאם לחווה השלום) בנושק חדש: הטאנק. הוא קרא ספרים אנגליים ששום גנרל אנגלי לא ייחס להם חשיבות. לעיני רוחו עלתה תמונת מלחמת-העתיד: מלחמה בה ינועו ציים גדולים של טאנקים על פני השטח, מבלי להתחשב בשום חזית או קו-אספקה, יקבלו את אספקתם מן האוויר, יזעיקו את המטוסים מדי פעם בהיתקלם בטאנקים.

הגנרלים הגרמנים הזקנים צחקו מרעיונות אלה, כשם שצחקו מהם הגנרלים הזקנים באנגליה ובצרפת. אולם כשעלה לשלטון הסטראי-הראשון לשעבר אדולף היטלר, הת-ענין בתיאוריה החדשה. הוא הפעיל אותה, בניגוד מפורש לדעת הגנרלים, בצרפת. ה"טאנקים דהרו מאחורי קווי הצרפתים אל הים, גירשו את האנגלים בדנקרק, פנו עורף וניתקו את קו מ'ינו. בראשם, במ"כניית-פיקוד, דהר הגנרל היינץ גודריאן.

כעבור שנה דהר גודריאן שוב. הפעם היתה המטרה מוסקבה. צי הטאנקים שלו הגיע לפרברי העיר. אולם ברגע המכריע עיכב אותו היטלר, ביזבז את הימים החשו"בים כדי לנצח נצחון קל (ונטול-ערך) בדורם. גודריאן רתח, אך ציית. בסעם הראשונה הבין שהסטראי-הראשון, שהפך מפקד-ראשי, אינו גאון. מוסקבה לא נכבשה.

תעמולה יהודית.

היטלר לא שעה לדברי הגנרלים. הוא רב עם גודריאן*, שרצה לסגת ולתפוס קו בטוח, סילק אותו מכל תפקידיו.

החופשה לא ארכה זמן רב. האנגלו-אמריקאים פתחו את החזית השנייה. רומל וחבריו ביצעו את הפיכת יוני 1944 בישת-המול,

* בגלל נסיתו של גודריאן להוכיח לו בכל ישיבה שפקודותיו אינן נכונות, סירב היטלר להעניק לו את התואר "פלד-מרשל" שהוא בדרגה אחת גבוהה יותר מדרגת קולונל-גנרל, שהוענקה לגודריאן אחרי נצ"חוננו בצרפת.

בעד או נגד

חכמתו האחרונה של ח"כ חרות ד"ר יוחנן באר: אחר שהקשיב משך שעה לגאום של שר הפנים ישראל רוקח על נקודה תקציבית בועדת הפנים של הכנסת שיטע אותו: "אני עייף ואין לי כוח תפיסה. שמא תגיד לי בכל זאת האם אתה בעד ההצעה או נגדה?"

דייקן סופרי הכנסת, איש הארץ ג'יימס (עקב) רוזנטל גילה שהוא נעשה מפוזר. אחרי שחיפש משך כמה דקות קופסת גפרורים שהיתה בידי, הכריז, מיואש: "אני כבר מתאים להיות חבר כנסת!"

כששקל אפרים סנה, בנו בן התשע וחצי של מנהיג מפלגת השמאל את דרכו בחיים, החליט לא להיות רופא. הסיבה: אביו רופא עצבים, אמו-רופאת ילדים ואחותו תמרה מתעתדת להיות רופאה גם היא. ה"אפשרויות אותן שוקל אפרים כעת: כדור-גלן מקצועי, מהגרס או בלש."

אחר שפרש מהנהלת משפט גרינולדל קסטנר החליט עוזרו הראשי של פרקליט המדינה, אבנר תל, לעיין בשני מקצועי אף הוא. הוא התהלך ברחובות ירושלים, הכריז ביאוש חייכו: "אני אלך לקיבוץ!" המקשר הימני של נבחרת ישראל לכדור-גל, יוסף גולדשטיין, יצא לדרום אפריקה למכשע חשוב: להתחתן עם בת מליונר יהודי אותה הצליח לפגוש בין 11 המשחקים שהנבחרת ערכה בדרום אפריקה.

בדורגלן אחר, חבר בקבוצת כסית ומנהל התיאטרון הקאמרי יוסף מילר, לא בזבז את זמנו בנסיעותיו באירופה. מסר הוא במכתב לחברו לקבוצה, נהג הקאמרי אב-רהם (פאשאנל הגדול) דשא, אחר פגישה עם מקשרה השמאלי המזוהר של נבחרת הונגריה, פאראנץ פושקט: "דברתי אתו. הוא מסכים לשחק מקשר ימני אם אני אשחק חלוץ מרכזי". אז תחליטו מהר. הוא (פושקט) מאד עסקי."

ארבעה שחקני נבחרת אחרים, אשר באזנו, יהושע גזור, יעקב חורז-רוב ויצחק שניאור מנהלים משא ומתן עם שליחים דרום-אפריקאים. אם יצטרפו לנבחרת הדרום-אפריקאית יוכרו במשרות נכבדות. ומכניסות ביוהניסבורג.

הופעות ספורטאיות מעניינות בוצעו במ"סיבת פרידה למנהל המענק ברום מק-דניאל: אחר שמכירתו הילכה על ידה החליט להראות את כוחו: מנהל שירותי המודיעין מו"ש פרלמן, שעבר בקפיצה מעל לאורח הכבוד.

תפידו הקבוע של מיליא בקבוצת כסית: קיצוני שמאלי.

סרטים

אדם ודבר עליו

אורח מעולם אחר הוא סרט נוסף ו"לא אחרון בסדרת סרטי המדע הדמיוניים. הבמאי הווארד הוקס טרד, פעם נוספת, מין יצור לא אנושי מן המאדים, הוריד אותו ל"קוטב הצפוני, שם חוגה משלחת אנשי מדע אמריקאים, וצוות מטוס צבאי שהוזקק מ"אלסקה אחרי שהודיעו על רדיואקטיביות במקום.

הם מגלים צלחת מעופפת קבורה בקרח, ויחד אתה את "הדבר", יצור ענק ומכניע, אותו הם מביאים למחנה. הקרח נכס, והייצור משתולל במקום, תולה שני אנשים ומוצץ את דמם, זורה בלהות סביבו. הוא משאיר בקלות ורוע אחת בשיני הכלבים, מצמיח במ"קומה אחרת.

אחרי מלחמת שעתיים, מצליחים החברה להשמיד את "הדבר". בורם חשמל בעל עצמה הזקה אחרי שכוררים, אש ומים לא יכלו לו. הסרט, המשכנע בשיעמומו, מסתיים תוך הצ"הרה דרמטית של אחת הנפשות הפועלות: "הזהרו, עמרו על המשמר! בכל מקום ובכל שעה אנו צפויים לפלישה נוספת!"

גם שתי נשים

סירון פואר תוחב את אפו האלגנטי לתוך צרות במלון אימפריאל בתפקיד בלדר ב"שרות הסטייט דפרטמנט האמריקאי, הגורף כרחבי אוסטרליה וטריאסט על ידי סוכנים ק"מוניסטים המנסים להוציא ממנו מסמך ובו תאריך הפלישה ליוגוסלביה אותו השיג בש"ביל הסטייט דפרטמנט בלדר אחרי ידיו ה"טוב, שנהרג ברכבת על ידי הסוכנים.

בהרפתקה הבלתי משכנעת בסכנתה ובמתחה מעורבות גם, כמובן, שתי נשים, אחת אמריקאית, אלמנה עליזה ועשירה (מטריציה ניל) ואחת רומנית חשודה מאד מאד (הילגריד נף). המסמך החשוב נמצא משך שעות בתוך שעון שהיה שייך לידו ההרוג מבלי שאיש ידע זאת. אחרי ארועים רבים והתנששויות רבות בחייו של הבלדר היפה, המשחק את תפקידו, המותח כביכול, בשעמום ובריטול, מתברר כי הרומניה היפה שמשך כל הסרט חשד בה פואר שהיא מרגלת קומוניסטית — היא בס"דר, והאמריקאית היא דווקא הקומוניסטית הארוורה.

מלכת דבורים פאנית

המלחמה באוקיאנוס השקט סערה בכל עזו. שיירות אוניות יפאניות טובעו בזו אחר זו. מאחת מהן, שטובעה ב"12 ליוני 1944, שרדו 32 מלחים, שהצליחו להגיע אל חופו של האי השומם אנאטאהאן.

הניצולים מצאו באי גבר ואשה, שרידי הפינוי הגדול בתחילת המלחמה. נוכחותה

של אשה אחת בין שלושים ושלושה גברים עירערה את מערכת היחסים האנושיים ה"מוסכמים. המלחים נאבקו עליה, כמו דבורים זכרים הנאבקים על מלכתם. שמונה מהם נרצחו באופנים שונים, האחרים כמעט והפכו לפריצי-חיות.

בתום המלחמה ניסו האמריקאים לעלות על חוף האי הנידח. אולם המלחים, שלא ידעו על כניעת מולדתם, קיבלו את פניהם באש המקלע האחד שנשאר ברשותם. רק משא ומתן ממושך ומכתב המאשר את הכניעה, מהשלטונות היפאניים, עורר אותם להיכנע.

הזמנה לסרט. פרשת אנאטאהאן היתה הזמנה ברורה לכל במאי סרטים מוכשר לבוא ולנסות את כוחו. הבמאי האוסטרי אמריקאי יוון פון שטרנברג, מי שהסריט את סרטה הראשון של מארלין דיטריך המלאך הכחול, קיבל את ההזמנה: הוא העתיק את התפאורות הטבעיות של ג'ונגלי אנאטאהאן לגנייה של קיטו, בירת יפאן העתיקה, הציב בהם שחקנים יפאניים מוכ"שרים בחר באקיימי נאגישו הצעירה (20) לתפקיד הגיבורה, שכר את מיטב עובדי ההסרטה של ארץ השמש העולה, ניגש למלאכה במרץ.

דומה היה כי המלאכה תישא פרי, כי פון שטרנברג יגיע לשיא קולנועי חדש. אולם הבמאי עשה משנה טיפוסית לאסכולה ההי"ליבורית. הוא סירב להתעניין בפרטים המ"ציאותיים של הפרשה, לא הסכים להיפגש עם הגיבורה המציאותית כשניתנה לו ה"הזמנות לעשות זאת. "סיפור אנאטאהאן במציאות אינו מעניין אותי", אמר שטרנברג. "אירעו שם מעשים מתרידים ואורגניות מי"ניות שנמשכו שנים. אני אעמיד את העובדות באור אהוד יותר."

התוצאה אכזבה. כאשר הוצג סיפא"אנאטאהאן ברחבי העולם, התברר כי מה שנקרא בשם אהדה בפי שטרנברג, נקרא בפי הצופה הפשוט, חסר הפילוסופיה העמוקה וידיעת תורת האמנות, בשם שיעמום מדרגה ראשונה.

ישראל

עוד לא אבדה תקוותו

שמש של-אחרי אלפיים שנה שולחת את קרינה על ראשי דייגים של-אחרי אלפיים-שנה. מורה צעיר מתרוצץ על פני עכו המעטירה, מחיך אל ילדונת בחלון, בעל-בית מלאכה, חגרים בשוק. עד שהוא מגיע למקומו החדש: מועצת-העיר של עכו. מעברה זאת עיר קטנה. גם באמריקה יש שכונות עוני. תרמו למבנית המאוחדת!

כל זה אפשר היה לראות ולהבין בסר"טונים של קרן-היסוד, שהוצגו בשבוע

שחקנית אקיימי נאגישו

מעשים מתרידים, אורגניות מיניות

שעבר לפני קהל עתונאים משועמם. תוצרת מפוארת זאת נועדה, כמובן, לייצוא למט"רות שכוונתן אינה מוטת בספק. הסרטונים תנובת המ"ה, יום בעכו והמעברה, מולידים את ההרהור שיעברו עוד אלפיים שנה עד שידעו לייצר בישראל סרטונים ראויים לשמם.

בקצרה

א נ ה — סילבנה מגנו, אחר עבר מוסקסק, בותרת בנזירות כיעודה בחיים. מלודרמתי.

שתי פרוטות תקווה — סרטו של רנטי קסליני על כפר נאסוליני קטן ותור-שבי, מלא הומור מקומי, טובילב ואופטי-מיות.

כל אשר לי, לך נתתי — סרטו של בנאלי על זוג רקדנים ומריבוניהם. מרג' וגואר צ'מפיון, מוניקה לואיס.

אני מתוודה — כומר צעיר אינו מספר למשרה מה שהוא יודע, והוא יודע המון, מונטגומרי קליפט, אן באקסטר.

העולם הזה ממזיץ עד:

שתי פרוטות תקווה.

				8	7	6	5		4	3	2	1
13						12		11			10	9
	18					17			16		15	14
								21		20		19
		24							23			22
									26		25	
						27					30	29
			32				31					
								35			34	33
						36						
									39			
								41				40
				43								
									45		44	
						47						
							49					48

חשבץ ספרות

מאונך: 1. מלכו הוא של בשר ודם; 2. מצלצל אצל המינגווי; 10. כתב"עת לאומי וספרותי; 12. המגילה הנקראת ב"שבוועות; 14. יש גם אלמנים כאלה; 16. אשת הספן; 18. הוא כתב בגרמנית, על יוסף. ואחיו; 19. שקר של איש עסקים או עיתונאי; 21. הוא כתב לפני שנתיים את תוקן והים; 22. אחד מגיבורי ספר בראשית; 23. חרשת, אלמת ועיוורת שכתבה את האו"טוביגרפיה שלה; 24. פרק בראשית בו מסופר על כהונת הפסים; 25. אחד מספרי התנ"ך; 27. עליו רוכב האביר; 30. שמו של רובין, איש היערות; 31. קיבל את פרס ישראל לספרות; 33. תפקידו של ס. יזהר; 35. כזה הוא האיש מנוטרדם; 36. הנרצח הראשון; 38. ספרו של משה שמיר, בן הוא כותב על אחיו; 39. שולחנו של יוסף קארו; 40. המלה הראשונה במפורסם מ"מומרי ישראל אבן ג'ארה; 41. אחד המת"חרים לקריאה; 43. גרו יאיר; 44. בעל במשעול הצר; 46. זה, 48. בה שולחים ספר בדואר; 49. פזמונאי צעיר.

הקהל מוזמן

להשתתף

בהודעה בצבור של שמות הזוכים

בתחרות «ארטיק»

ביום א', 30 במאי 1954, בשעה 4 אה"צ

ב- "ריביארה" בבת-ים

(הכניסה חופשית • כבוד קל חנם)

שמות הזוכים ימסרו בצבור בהתאם

להחלטת חבר שופטי התחרות

בנשיאות מר בן-ארי, ראש מועצת בת-ים.

יחולקו הפרסים שפורסמו, וביניהם

פרס ראשון:

נסיעה לאירופה, כולל הארחה של 8 ימים במלון מפואר בבריסל, מסע בבלגיה וסיור במפעלי "ארטיק" בבריסל.

פרס שני:

מקרה חשמלי "פילקו" חדיש ומשובח.

פרס שלישי:

אופנוע חדש ומעולה.

פרס רביעי:

מקלט רדיו "פיליפס" חדש בעל 8 מגורות.

פרס חמישי:

פטיפון חשמלי אוטומטי גדול.

וכל יתר הפרסים יקרי הערך.

הודעה

הקוראים אשר מסרו גליון נות לזכירה יכולים לקבל את הכריכות המוכנות ב- ימים א', ג' וז' בשבוע בשעות 13.00-10.00 לפנה"צ, ו- 6.00-4.00 אחה"צ, בהנהלת העולם הזה, רח' גליקסון 8, תל-אביב.

הנהלה

אין לי כל מושג איך מצלמים במלים אלה סוגים רבים לפוטו ברנר. כעבור 20 רגעים הם בעלי מצלמה מאושרים ושבעי רצון מהדרכת פוטו ברנר והם מתחילים בדרכם המוצלחת של צלמים חובבים. שמחה מתמדת היא שכם. פנה ל-

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוק 20

קדם מתמודעת

של הרוקח טבציניק מוריד כתמי השמש ומבהיר את עור הפנים המסיץ:

ת"א רח' מלך גורג' 54

רח' מלך גורג' 54

3650-N AND UP

אבנעל
AVNAL

כדורגל

תשעים דקות: 750 ל"י

בשבוע שעבר הודיעו לחייהם של שלושה עתונאים משמחה. הצירות ההונגרית שלחה למערכות על המשמר, קול העם ועיתון השמאל שלוש הזמנות יקרות למשחק הונ"גריה-אנגליה בבודפשט (ראה להלן). העתונאים הוזמנו לחזות בנצחון הבטוח של הנבחרת ההונגרית.

השלושה קפצו על ההזמנה, החלו מיד בהכנות לנסיעה. קצת מאוחר נזכרו כי המזמינים הסתפקו בהבטחת אירוח חינם, לא דאגו לכרטיסי טיסה. כרטיס הטיסה, שמחירו כ-750 ל"י היה צריך להשתלם מכיסם של המזמינים. היה זה, אחר הכל, סכום ניכר למדי עבור צפיה בתשעים דקות משחק. שלושה העתונאים נשארו בתל-אביב, האוינו למהלך המשחק ברדיו.

טבת בבודפשט

באלפי דירות בארץ סובבו השבוע כפ"חורי מקלטי הרדיו לכמה סנטימטרים ימינה. התכניות של קול ישראל נבלעו בצליליה של שפה צורמת אוויר, אך מענינת יותר, לפחות למשך שעה וחצי, היה זה שידור חי, בהונגרית, בבודפשט שתאר בהתלהבות טבולה בחצי שגוען-שמחה את משחק הגומ' לין בכדורגל ההונגריה-אנגליה.

תוצאת המשחק הראשון, בלונדון, הג' חילו להונגרים כבוד רב, מאחר שהיו הראשונים שנצחו אי-פעם את הכדורגלנים ה"אנגלים בארצם. הכתורות השחורות בעתונות האנגלית שהודיעו על התוצאה 3:6 בישרו גם שינוי קיצוני בהרכב הנבחרת האנגלית. לאימונים הוזעקו שחקנים צעירים, מומחים בדקו את כושרם בקפדנות, הבטיחו כי במשחק הגומלין בבודפשט תהיה התוצאה שונה.

ספורטאי העולם, אנגלים והונגרים, התכוונו לקרב בציפייה. הקרב בו נוכחו יותר ממאה אלף צופים* לא היה קרב, כי אם סבתא. אחר מחצית ראשונה של 3:0 שינסו ההונגרים את מתניהם, סימנו עם האנגלים במכה מכרעת — 7:1.

ההפתעה מיפו

כמה מאות צופי כדורגל שהזדמנו לתה"רות רבע הגמר על גביע אפרים רובינשטיין** בפתח תקוה, בין קבוצת מכבי המקומית והפועל רמת גן, השתוממו לראות במקום את מוכר הבוטנים הקבוע של מכבי יפו. הוא לא התאמץ להסביר במיוחד את סיבת העדרו ממשחק קבוצתו, שהופיעה אותה שעה, על מגרשה, נגד הפועל פתח-תקוה. בהברה בולגרית הפליט ביאוש: "איני יכול לטבול כשהחברה מפסידים".

הוא לא היה היחיד שחשב ככה. לא היה חובב אחד השבת שהעלה על דעתו שקבוצת יפו (החמישית בליגה השנייה) תהיה מסוגלת לפגוע בפתח-תקוהים החזקים (השלישית בליגה הראשונה), המועדמים לגביע.

כשניצחה, במפתיע, מכבי יפו את הפועל פתח-תקוה (2:1) היתה זאת החוליה האחרונה בשרשרת הפתעות ששינתה את טבלת הליגה מקצה אל קצה:

מכבי פתח-תקוה — הפועל רמת-גן 3:1
מכבי נתניה — הפועל חיפה 2:1
מכבי יפו — הפועל פתח-תקוה 2:1
הכוח תל-אביב — הפועל חדרה 3:1

התעמלת

נשים, שימו לב!

מאייב קרלביסט (70) ניצבה בעמידת דום זקופה כצעירה בת עשרים. אותה שעה התנופה הדגל הכחול בעל הצלב הצהוב על מוט בו החזיקה נצרה שבירת חניניה לשורת הופעות מתעמלות בית הספר הגבוה סופיה. יוצאות שטוקהולם בירת שוודיה, בארץ (העולם הזה 865).

במשך שבוע ימים הגישו הנערות הצענה מושלמת של התעמלות שבדית הידועה בעולם כמציגות בתרגילים חפשיים ורפויים (ראה כתבת תמונות בעמוד 17, ממול).

* ביניהם: עתונאים וסדרים מ-22 ארצות.
** יושב ראש איגוד השופטים המנוח.

הנערות הסקנדינביות בהירות השיער ריתקו אלפי צופים בהופעת הבכורה בחולון, בה"ס פנה ירושלמית ובהופעת הסיום באמפי-תיאטרון הרמת-גני, בהן ביצעו את תרגיליהן המרהיבים בקצב מסחרר.

למרות ההצגה הקצרה (פחות משעה) קיבל הקהל את מאמצייהן של הנערות בתשואות. ההופעה החלה בתרגילי קרקע גמישים שדמו לבלט מבוצע במדויק, נמשכה על מוטות עץ הדורשים שיווי משקל ונסתיימה בקפיצות גובה מעל לארגו.

גם בלה המחשיבה כדורגל או כדורסל יותר מהתעמלות היתה זו חוויה לראות את נערות סופיה. יותר מכולם שלחו מב"טים מלאי קנאה הנשים. כשהודיע ברוך בג, מזכיר המחלקה לתרבות הגוף והאחראי להופעות, ברמקול: "שימו לב, הנשים, תרגילים אלה מסוגלים להרוות את גופיכן ואת התרומה הסקננדית הנשית בגופים החטובים של הנערות החניניות."

אתלטיקה

הגיבור קיבל הלם

רוברט קטרידג' היה תלמיד מכללה מצטיין בפילדלפיה, ארצות-הברית, אך היתה לו מגרעה אחת גדולה: הוא לא עסק בשום ספורט, השתתף באורח פעיל רק במקהלות העידוד שישבו ביציע.

משנקרא לצבא, היו חבריו בטוחים שרו"ברט יהיה לפחות פקיד טוב, לכל היותר שלם-גדודי. אך הצעיר הממושקף בן ה-21 הפתיע את כולם, ביניהם את משפחתו, חזר מחזית קוריאה עם אות הצטיינות שקיבל על השמדת טנק אדום מרחק של שני מטרים. בדיון-וחשבון צוין עוד פרט חשוב: רוברט רץ מרחק רב במהירות מסחררת, הגיע ב"שלוש אל עמדות."

כאשר החליט להמשיך בלימודיו במכללתו, הושפע רוברט מהפצרות תבריו, הסכים להתחיל באמוני-ריצה. עד מהרה שיפר את מהירותו וגרם לתחרות הראשונה: ריצת 220 יארד.

המוניק הרים את אקדחו, פקד את שתי הוראות האזהרה אחר נשמעה ירייה. שלושה רצים פוצו בדהרה סוערת לעבר חוש המטרה.

רץ אחד נשאר תקוע, ללא תנועה, על קו"הווינק. היה זה רוברט קטרידג'. רופא פסיכיאטר קבע לאחר מכן כי הוא קיבל הלם פחד כששמע את יריית האקדח הוועיר.

כדורסל

חיור אל הבוס

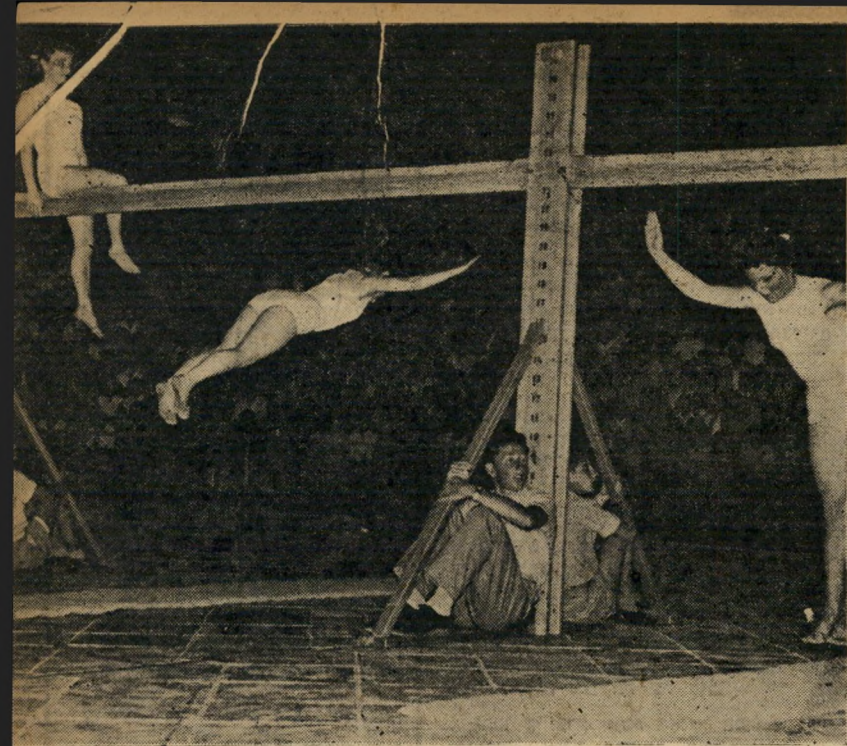
השבוע, באולם קולנוע מסרו בניו-יורק קרה מקרה גורר ביותר: שורה שלימה של בני-אדם קמה, עזבה כאיש אחד את האולם ברובו רב. הסיבה למחאה ההמונית לא היתה נעוצה בטיבו של הסרט שהוצג אלא בטור האנשים שישב בשורה אחת לפניו. היו אלה כ-30 כושים לבושים חליפות ערב שגובהם הסך-כולו, נסתם ב-60 מטרים.

שחקני הארלד-גלוב-טרוטרס, קבוצת ה"כדורסל המהוללת של ארצות הברית, לא היו אשמים שהסתירו לכמה עשרות צופים את ההנאה הגדולה. למעשה הם היו אשמים ב"יצורו של הסרט עצמו שנושאי: קורותיה של קבוצתם, ויותר מכל: קורותיו של מייסדה, אייב ספירשטיין.

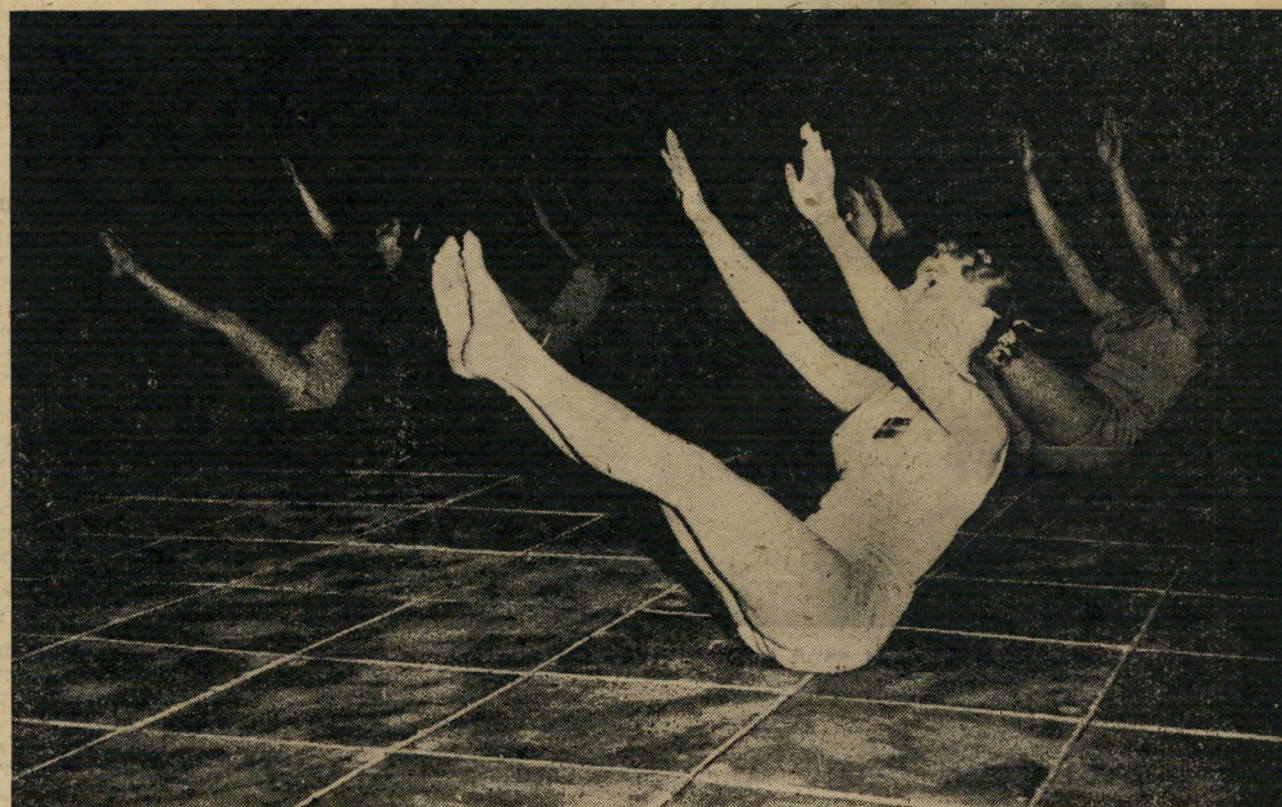
ספירשטיין עצמו, נמוך קומה (1.60) ולא מורגש כלל בין ענקיו, ישב במתיחות ב"חברת אשתו עקב בהתרגשות אחר 28 השנים שעברו בסדר כרונולוגי מאז יסד את קבוצת הכדורסל הקרקסית המהוללת באחת מסמ"טאות ניו-יורק.

המיליונר היהודי הקטן בן ה-52 לא היה גבר נאה מראה. גם אשתו לא היתה יפה ביותר. אולם הוליבויד כרגיל עשתה את הכל ורודו, דנה קלרק ופט ברסלין הן זוג חמו, על הבד כמובן, גרמו לספירשטיין ורעייתו עונג רב לחזות במראה הנעים של עצמם. רק בקשר לחלקים המראים את עניניו העסקיים, גופא אייב בדיו בולנול: "אין לו חוש לבינוס, לשחקן הזה".

השחקנים שחומי העור וגבוהי הקומה חיי"כו בנימוס. הם היו בין כה וכה שמחים על החופשה הנדירה שניתנה לרגל הצגת-הב"כורה. לא היה להם כלל חשק רב להתלוצץ על חשבון "הבוס".

קפיצות נועזות: מתעמלות סופיה ביצעו קפיצות נועזות ממשקופים גבוהים, התגברו על חדגוניות הופעותיהן על ידי תר-גילי שיחי משקל אסיים, כבסרט קולנוע אסי.

הפקידה: אן ארוינג, פקידת בית-מסחר שטוק-הולמי, בת 18, בלטה בין חברותיה לקבוצה. אן היא בהירת שער האסוף בסרט לזנב סוס.

תרגילים מושלמים: ההופעה הראשונה של נערות סופיה התקיימה על מגרש הכדור-סל בחולון, כשהן יושבות על מרצפותיו.

הפסוק: אנט טורביין וליי אנטסינה זכו בפרחים.

התלמידה: קפיצות אקרובטיות מ'

מדורי המסכן יהפוך בקרוב לזר
רמקרב, בה יישפכו נחלידיו, דן
אשל, חייל צעיר, יצא להגן על כבוד
המכתבים, להשיב לדבריה של קצי
עה אסרתי (העולם הזה 864) ובכן
זכרונות! קודם כל אני מתעניין,
פרט לספרות ומוסיקה, גם בבוסס,
אני מצטער מאד על שאיני יכול
להוכיח לך זאת בפועל, שנית, באז
זה מוסיקה, והפרש הלכן על הסוס
השחור גם הוא ספרות. שלישית,
אם אדם מעוניין להתכתב, חזקה
עלינו להאמין שיהיה מתעניין בעי
רכים תרבותיים כלשהם.
אני, כמוכן, ממלאה פה רק את
תפקיד הדור.

דריקודים - רק רצינית
בן 23 (866/242) הרואה משום מה
צורך לציין שהוא בעל-אמצעים, רוצה
להתכתב עם נערה בגיל 18-17 האוהבת
לבלות בבתיקפה, לקרד וטליטל. עליה
ליות עדינת-נפש, נלוות-לב ורק רצינית.
דרך אגב, נחמדים
זמנם הסנוי של שני החברים שאני
מציינה בזה (866/243), מוקדש, לדברי
הם, לספרות, ריקוד (סאלוני), קולנוע
וכו. הם מוסיפים כבוד-ראש כי מר
איהם הווצוני נחמד, גילם של שני אברי
רים צעירים אלה הוא 17-18. שתי
בנות 16-15 הסבורות כי תכלנה לחלק
אחם את יריעתם בשטחים אלה, מוחמנות
לעשות זאת.

דב ותמונה
סטודנט תכניון בן 19 (866/244), תל-
אביב, במקורו, מעוניין במכתבי נערה בת
18-16. תלמידת בית-ספר, תיכון או
סמינר. הוא מתעניין במדע ופוליטיקה.
מחבב מוסיקה קלאסית, קולנוע, תיאטר
רון, ספרים טובים וטלויזיה בארץ. אם
יש לה דם, הוא אומר, שתצטרף תמונה.
משוט התכתבות
כל מה ש- (866/245) מבקש הוא הת-
כתבות עם נערה בגיל הפריחה 18-20.
שתאהב מוסיקה, ספרות ותיאטרון.

המון נסיון
אדם הסבור כי 37 שנותיו (866/246)
הן חומר מעניין ומאלף להתכתבות, מוכן
לעשות זאת במכתבים אל נערה כלשהי.
את נילה הרציו וששתי התעניינותה לא
סרט.

דווקא לא בוחז
יש אנשים האוהבים לציין חיוב דרך
שליה. אחד מהם הוא חייל בדימוס צ'
עיר, בן 20 (866/247), המציין כי הוא
אינו בוחז במוסיקה, תיאטרון וספורט.
הוא מריש את עצמו מוכן מבחינה נפ-
שית להתכתב עם נערה תל-אביבית בגיל
18-16 (רצוי תלמידה), שנבונה לא
יעלה על 160 ס"מ.

אם אחת כתבה לי שרוב עצותי
מופנות אל נערות, שבציתן העיקר
רית היא שהנערים אינם מסתכלים
עליהן. מדוע לא תיעצי פעם משהו
מועיל להורים, כמו סטירת-לחי הגו-
נה? סטירת-לחי? אינך מתכוונת
ברצינות. נערות אלה תקבלנה את
הדבר בצורה טראגית, תרשינה לעצ-
מן את הלוכלס להחשב כנרדפות
ובלתי מובנות. להצחק אותן נראה
לי כאמצעי טוב יותר להוכיח להן
שבציתתן אינן גוראות כל כך.

אהבת נעורים? בהחלט.
תנה ב: האם אפשר לאהוב בריצ-
נות בגיל המשמעותי? בהחלט. לאורך
זמן - וזהו כבר שאלה אחרת.

עז נערות וכוונות
דקדק: לעיתים יש לקפידון חוש-
המוזר מור: הוא אוהב לירות חיצים
מועילים. עזר להשיג עם העובדה
שהכל נגמר ביניכם, כשאדם הולך לקנות
מבגלת לעונה אחת, האם הוא שואל אם
הלבר יחזיק מעמד שלושים שנה? ה
עיקר שהיה מוצאת חן בעיניו והולמת
אותו בתקופה שהוא חובש אותה.

האשה (לא) בחלון
נרשון: אני רואה כל סיבה מדוע
צריכה הברתן לשבת בבית בזמן שאתה
נמצא במחנה. אתה שוכח, כנראה, ש-
עברו הזמנים בהם היו הנערות יושבות
ליל תהלון, רוקמות ומצפות לאביש ליל
זה. היא יכולה לנסות לך באותה הצל-
חה - אפילו לא תלך פעם בשבוע ל-
קולנוע עם מישהו אחר.

הזדרז קצת
יפס: שניכם, כנראה, ביישנים
מאד, ועליו, כנבר, להיות הבישן מוח.
נש אלה באות ההפסקה. אמור לה כי
כנות שאתה מעוניין להכירה יותר, לשו-
חח אתה. במקרה שבכל זאת לא תמצא
את העז המספיק לעשות זאת, כתוב לה
מכתב. הדור, שהרי שנת-הלימודים מבי-
תימת.

הסיבוב הקר

דרוש: מעור

בנובמבר 1949 היתה ישראל בין המדינות
שהצביעו באו"ם בעד הקמת מדינה עצמאית
בלבד. היה זה צעד מדויק, נכון, הוא הפגין
את נכונותה של מדינת ישראל הצעירה
לתמוך בתנועת שיחורר לאומי גם כש-
המדובר בארץ ערבית.

אם מדינאי ישראל קיוו לתוצאות מידיות,
להכרזת ידירות מרעשה מצד לוב, התי-
אכזבו. על אף יחסה הקריר עם חברות
הליגה הערבית, הצטרפה לוב לחרם על יש-
ראל. ולחיות הערבית הכללית.

מדינאים מנוסים היו מקבלים את התו-
פעה ממשיכים במאמציהם לכבוש ראש-
גשר ביבשת הערבית. אולם למדיניות היש-
ראלית חסר המעוף הדרוש: השבוע הודיע
משדר החוץ כי ממשלת ישראל סירבה
להיענות לבקשת או"ם לתרום תרומה כס-
פית להקלת מצוקתה של לוב.

יתכן כי צדק, נוכח האוצר המדולדל של
המדינה. אולם המדובר בסכומים קטנים.
ממלכת הירדן, ההאשמית, למשל, תרמה
אלף לירות שטרלינג בלבד. תמורת סכום
של זה היה עולה על הוצאותיו של שליח
בחוף-לארץ יכלה ישראל לזכות לפחות
במהלך אחד בסיבוב הקר.

יתכן כי לוב היתה מסרבת לקבל את
התרומה וכל העניין לא היה גורע מאומה
מקופת המדינה. על כל פנים ישראל היתה
זוכה למעט פרסומת חיובית בעולם - דבר
בו אין המדינה משופעת כיום.

מצרים

תעלות החלון הרביעי

הג' עבד אל-עזיז אחמד היה מבסוט:
סוף סוף מצא דיר לזירה שעל גג ביתו,
בעיר טנטא, רחוב הצבא 56. אני סוחר
למכשירי כתיבה, הסביר האפנדי הצעיר,
שביקש לשכור את הדירה. "ברצוני להעתיק
את עסקי מקהיר לטנטא, לכן דרושה לי
הדירה."

החגי ניצל את ההזדמנות, ביקש שכן
חורשי של חמש לירות, בעוד שכל סרסיר
דירות בטנטא היה יכול לקבוע כי לא מגיע
לו יותר מאשר שלוש לירות. הבחור הסכים
לשכן הבונה, השנים שחו כוס שרבאט
(משקה קר וממותק) לכבוד המאורע. ואז
שאל החג: "ואשחק, מתי תבוא לטנטא?"

"אני לא נשוי, אבל יש לי שני שותפים
והם יגורו אתי בדירה."

פני החג איבדו את הוכם. הוא הצטער
מאוד, אבל זה היה עקרון ישן אצלו שלא
להשכיר דירות אלא למשפחות. הצעיר העלה
את השכר לשבע לירות, לעשר לירות.
הוא ביקש גם לשכור חנות ריקה שעמדה
באותו בנין, לבסוף נאות החג.

המשטרה מופיעה. מאותו יום נעלם
השקט שאפף את הבית מספר 56. ברחוב
הצבא. תחילה חנו לידו מכונות "מסא
שפרקו ארגונים כבדים. חלקם הוכנס לחנו, ו
השאר הועלה לדירה. אחר-כך נפתחה חנות
וכל מיני אנשים היו עולים לדירה ומס-
תגרים עם אחד השותפים. לבסוף בא המ-
אורע הגדול: חמש מכונות משטרה הקיפו
את הבניין ושוטרים מזוינים התדפקו על
דלת הדירה.

בראש השוטרים עמד סאג (רב סרן) חסן
איבראהים. גם הוא בא מקהיר - אך
כראש המחלקה המיוחדת למלחמה בארגונים
בלתי-חוקיים. השוטרים חיפשו בכל פינה,
בדקו את הקירות, לא מצאו שום דבר חשוד.
אחד השוטרים, היחידי שהיה בדירה, ניסה
להסביר לקצין שנפלה אי-הבנה וכי אינו
אלא סוחר פשוט.

השוטרים עמדו לקבל את דעתו כאשר,
פתאום, קרה הסאג: "איפה החלון הרביעי?
הרי מן הרחוב ראינו ארבעה חלונות לדירה
וכאן ישנם רק שלושה."

עסקים כרגיל. החיפוש החל מחדש.
עברו שעותיים והשוטרים טרם הצליחו לפ-
תור את התעלומה. לבסוף נשבר הדייר.
הוא ביקש גם לשכור חנות ריקה שעמדה
סובב את הברו ולחץ על הקיר, מתחת
לכיר.
לעניי השוטרים המופתעים נפער מתחת
לכיר פתח קטן בקיר. מבצעו נתגלה הסוד

של שלושת הסוחרים הצעירים: בית
דפוס קטן, מצוייד היטב. על הקיר, מול
החלון הרביעי, היה תלוי תצלום גדול של
סטאלין. היה זה בית-הדפוס החשאי של
המפלגה הקומוניסטית המצרית, שהציף את
כל אזור הדלתה בכרוזים נגד המשטר,
הוציא עתון יומי צנוע בשם אל-פלחא.

למחרת השמיעה העתונות תרועת-נצחון.
כתב אל-נמחרת. עתון מועצת ההפיכה:
"אמנם הצלחנו לחסל תוליה אחת, אך אל
לנו לחשוב כי בזה הושג הנצחון הסופי.
עוד ארוכה הדרך לפני הממונים על בט-
חוננו."

הוא צדק. למחרת הופיע אל-פלחא,
כרגיל.

עבדאללה השמן

לרגע אפשר היה לחשוב כי ימיה הטובים
של מחורסה, ספינת-השעשועים של פא-
רוק, חורו, מלצרים התרוצצו עם בקבוקי
שמפן, תזמורת השמיעה מגנינות מזרחיות,
רקדניות-בטן התנועעו כשיחים ברות. אולם
האיש השמן, חובש הטורבוס, שחיבק שתי

קריאת הגבר
בתל-אביב, רצה נהג לנצל את העובדה
שבארץ הופיעו שפע של תיירות עשירות,
מירסם מודעה במעריב: נהג בעל הופעה
גברית מחפש עבודה מתאימה.

שלום, שלום ואין שלום

בחיפה, ברחוב השלום, נזעקו השכנים
ארבע פעמים משך ערב אחד על מנת להס-
סיק מריבות סוערות שפרצו בין בעל ואשתו,
הצליחו להשכן שלום ביניהם רק לאחר
שאימו בפניה למשטרה.

קליטת-חליה

בצפת, פנה עולה חדש שהגיע מחיפה
אל צעירה מעולי-הונגריה, שלא הבדילה
בין האותיות חית ועין, שאל במקומו של
בית-העולים, נשלח על ידה לבית-החולים,
נתקבל שם ללא כל בדיקה, עמד על הסעות
רק כאשר נשאל מתי ברצונו לעבור גיתוח.

אלף דובים ודוב

באל-חמה, סוריה, נהרגו, לדברי העתונות
הירדנית, שלושה רועים סוריים על ידי

גריגורי ראטוף בתפקיד המלך עבדאללה הגדול

אלף חסא וחסא

דוב ענקי שהטיל עליהם אבנים גדולות
ורוצץ את ראשיהם בקורת-עץ.

S.O.S.

ביפו השתמש בעל בית-בושת, שהיה
בימי מלחמת-העולם אחת בצי הבריטי,
בנסיון הצבאי שרכש לו, הפעיל מסביב
למוסדו רשת פנסי-איתות, כאמצעי אזהרה
יעיל מפני פשיטה משטרית.

בלי ידיים

באמסטרדאם, הולנד, הודיעו שלטונות
הצבא שהם יקלו את עול המשמעת, לא
יחייבו יותר חיילים ששגו בתרגילי-סדר
לכתוב אלף פעמים: "אסור לי להיות
חייל גרוע."

סוד-הגאות

בנובר, ארצות-הברית, המיתה קרי אנדר-
סון אורח שבא למסיבה בביתה, הסבירה
לשוטרים שעצרה: "הוא התנהג בחוסר-
נימוס, הסתורד עם אורח אחר."

חית שמוחה

בחשיגנטון, ארצות-הברית, הכריזו ארגו-
ני-הגשים מלחמה לאורך כל החזית בהשקפה
הנפוצה האומרת: "התנועה למען האשה היא
עניין אבוד, משעמם, חסר-דם ושטוח-חזה."

רק לשימוש פנימי

בתל-אביב, הבעירו כמה ילדים מדורת
ל-ג בעומר במגרש ריק, לא הסתפקו בה,
רצו להבעיר גם מבנה-עץ שניצב באותו
מגרש, נוכחו לזועתם לדעת שהמבנה היה
בית שימוש שבעליו נמצא בתוכו.

הדמעות זלגו מעיני!

מאת

אהובה קראוס

בת 22, ילידת הארץ ותושבת רחובות.
נשואה לעקיבא קראוס, פקיד בנק.
מחזיקה בשיא הארצי בקפיצה לגובה.
זכתה החודש במדליית זהב במשחקי אסיה.
במנילה, בירת הפיליפינים.

שוב עד כמה רב כוחו של הספורט.

למגילה הגענו עיפים ורוצצים. העיר בת מליון התושבים קיבלה אותנו על ידי שתי משלחות: המשלחת הרשמית של הוועדה המארחת וקונסול הכבוד של ישראל במקום, ד"ר ארנסט סימקי, אחד האנשים הדגולים שפגשתי בו אי פעם.

למרות החום הרב ששרר (35.5 מעלות בצל) היתה קבלת הפנים היהודית חמה עד מאד. הקהילה מימנה את הוצאות שיכוננו (תשע לירות ליום לכל אחד) והומינה אותנו מדי יום ביומו להתארח אצל משפחה אחרת.

למעשה לא היינו צריכים להיות רעבים לכשהגענו. כי הזמן עמד כאילו. כשהתקדמנו לעבר המטרה נאלצנו להיזיז את השעון אחורנית, כך, שכאשר שלחתי, כעבור שבוע,

מה שאני זוכרת יותר מכל דבר אחר במסע הארוך למשחקי אסיה זוהי השעה 02.00. בשעה זו יצאנו ביום רביעי, ה'22 לאפריל, משדה התעופה בלוד, ובשעה זו חזרנו, אני ושלושת הגברים שהיו את המשלחת הצנועה. בשבוע שעבר לארץ.

מטענו לא היה גדוש מתנות. הוא היה צנוע מאד והוסיף למוזרות ולמדינה משקל קטן, אך יקר מאד: ארבע מדליות, פרי עמלם של שלושה נציגים ישראלים, שזכו לתהילה תחת השמש הלוהטת של בירת איי הפיליפינים, מנילה.

אותו בוקר הייתי עוד כאילו בגילופין. לא האמנתי כי אני שוב בביתי הקטן ברחובות. מה המרחק בין רחובות לתל-אביב? 20 קילומטרים? דוד בן-דוב, הקלעי שלנו, היה נאלץ לעבור מרחק כפול מזה בכל יום רק כדי להתאמן בקליעה למטרה. כאשר תושב אסיה אומר, "זה נמצא שם, לא רחוק" הוא עלול להתכוון למרחק בין מתולה ואילת.

התרגשות ובסחון

"עתה כשהמדליה המוזהבת, הנושאת מצדה האחד דמות אתלטי יפני, ומן העבר השני את דיוקנו של ג'וזה מרקדו ריואל, מונחת בגאווה בין שאר הפרסים שבבתי, קל לי יותר לתאר את פרטי המסע הארוך. משך כל הדרך למנילה הייתי אסירתה הנכנעת של ההתרגשות, אם כי לא איבדתי אף לשניה את בטחוני העצמי. כל מחשבותי נכבו על סיכויי בתחרות הקפיצה לגובה. הרי כל כך הרבה דובר בארץ על סיכויי הטובים. אסור היה לי לאכזב אותם.

המטוס הקפריסאי, שבלע אותנו בלוד, חנך לגבי את שרשרת טיסותי באויר: מניקוסיה המשכנו לקאראצ'י, בירת פאקיסטאן. היה זה יום נאה, אך חמים. במטוס ראיתי אדם מוכר מאד משוחח עם אדם מוכר אחר. התברר שהיו אלה חברי הנהלת הסוכנות יעקב ורובל וח"כ מפא"י יונה כסה, שנסעו לוועידות בבורמה ואוסטרליה. לא הרחק מהם עיינו שני גברים במפות גיאוגרפיות. הם סיפרו לנו כי הם יהיו מברויל המקיפים את כדור-הארץ. מישהו אמר שודאי אין הם עניים. ליותר מזה לא הצלחתי להאזין. הרגשתי בחילה, והשקית שלפני עשתה לי אותה שעה שירות גדול.

לכלותה הגענו שוב בשעה המפורסמת: 02.00. אלא ששעה זו בלוד צוננת בדרך כלל ומקרת את העצמות. בעוד שבעיר היהודית אין צורך בשמש, כדי להישרף מתוכם.

עוד יותר חם היה בבנקוק, בירת-סיאם, שם חיכו לנו כשלושים מיהודי-העיר ובראשם ד"ר יעקובסון, קונסול הכבוד של ישראל, שקרא כנראה את מחשבותינו, והביא אותנו ביד למקום בו המקלחות קרות."

הפתעה בהונג-קונג

"הונג-קונג גרמה לנו הפתעה גדולה. איש מאתנו לא חשב על העיר הזאת במיוחד. פרט ליובא רענן, הקפצן למים, שהזכיר כמה שמות של מתחריו לעתיד. תיארונו לעצמנו את העיר כלא-שונה מאחרות. מיד התאכזבנו לטובה.

הונג-קונג היא מהדורה שניה של חיפה שלנו. היא בנויה בחלקו הגדול על חוף-הים ובחלקה הצובה בצלע של הר. כאשר נחת המטוס בשדה התעופה עצמתי את עיני מרוב פחד פן יפגע הוא בצלע המחודדת. אחר כך נאמר לי כי לא הייתי הפחדנית היחידה.

היתה זאת שעת בין-הערביים. כל יהודי-העיר ערכו לנו קבלת פנים נלהבת בתוספת סעודת-ערב שנמשכה עד חצות. למחרת עשינו הכרה עם הריקשות המפורסמות — אותן מרכבות דו-גלגליות, הנסחכות על ידי אדם במקום סוס. איש מאתנו לא חקר ריקשה. אינני יודעת בדיוק למה. נדמה לי כי לכולנו היתה הרגשה אחת: הריקשה הזכירה לנו את תמונת העבדות.

בהונג-קונג ראיתי לראשונה את תוצאות הישגי נשי-אסיה באתלטיקה. לאחר שבארץ נתקבלו תוצאות שסתרו זו את זו, באותו פרק זמן כבר ידעתי כי התחרות לא תהיה קלה, וכי שתי נערות יפאניות עברו את הגובה של 1.55 מטר בתחרות האחרונה בטוקיו. לבי פעם בחזקה.

בבוקר עברנו ברפסודות-ענק. שנשאו את מכוניתנו לעבר העיר קולון**. במשך הטויל הקצר נוכחנו לדעת כי החיים בהונג-קונג זולים מאד: ככר לחם. עולה בפרוטות.

אותו ערב התכוננו לקראת כבדת-הדרך האחרונה: מנילה. ואם לא נתקלנו עד כה בכל קלות-מכס וכדומה, הרי הפעם קרה הפנצ'ר הראשון. בדינו לא היו אשרות תחומות לכניסה לפיליפינים, פשוט לא הספקנו לסדר את העניין בארץ. מפאת חוסר בנציגות מתאימה, יצאנו למנילה רק עם כרטיסי-משתתפים, ובהונג-קונג לא ידעו השלטונות מה לעשות."

כוחו של הספורט

"בראש הלך ראש-משלחתנו, ד"ר משה הרניק, שדרכנו המלא אשרות קודמות, הוחתם מיד. אך אנו נעצרנו והורשינו לעלות למטוס רק לאחר שהוסברה לממונה על שדה התעופה מטרת נסיעתנו. יחס זה צויין מיד כנזיר ביותר, והוכיח

* ראשון המורדים בשלטון הספרדי באיי הפיליפינים, הומת בריה במנילה, בשנת 1896.

** חלק ממושבת הונג-קונג הבריטית, סופרד ממנה על-ידי מוצ'ינס

למורי התעמלות, אותם עזבתי באמצע בגלל הנסיעה.

בשדה הירקק של מגרש-האימונים הנחתי את רף הקפיצה על 1.47 מטר. כעבור יומיים היה הרף בגובה 1.50 מטר. וכשעברתי גובה זה בבגד אימון. ידעתי כי אני בסדר.

צפיה ליום הדין

"יום התחרות שלי קרב. בשבת, ה'1 למאי, צעדנו במצעד הפתיחה בסדר א"ב, לפני יפאן ואחרי אינדיזניה. המשלחת שלנו צעדה בסדר זה: יואב רענן נשא את הדגל. ד"ר הרניק, אנכי ודוד בן-דוב צעדנו אחרינו בשורה עורפית, כדי ליצור רווח כלשהו בין מאות המשתתפים, שעמדו כאילו בליוע אותנו. על הבמה הקטנה עלה אתלט פיליפיני, מייג'ור גיטון, שייצג את ארצו בשלוש אולימפיאדות בקליעה למטרה. זוכה לאחר מכן בארבע מדליות במשחקי אסיה.

כמה יריות תותחים וג'יטון השביע בקול רועד את הספורטאים. "לתחר ברוח ספורט אמיתית וחברית, למען הספורט ולמען כבוד מולדתו של כל נציג...". אחר הופיעו מאות קדניות וקדנים בלבוש לאומי וביצעו ריקודי-עם עתיקים. זה היה יפה, אך די משעמם. למחרת החל הקרב הגדול.

יומיים ישבתי ביצע וחכיתי ליום שלישי, יום-הדין שלי. חזיתי במרוצי 100 מטר לגברים (10.6 שניות), כיצד קפצו שלושה אתלטים 1.95 מטר לגובה וראיתי את ממוטו נאמבו, ספרינטרית יפאנית בנצחת ב"100 מטרים לשנים. התברר שנאמבו היתה בתו של אתלט יפאני נידע משנות השלושים, שהגיע בקפיצה לרוחק לסנטימטרים ספורים מתחת לקו השמונה מטרים."

על כמת המנצחים

"ביום השלישי לתחרויות עלה לחץ-דמי לשיא. בגד האימון היה סחוט מזיעה בגלל החום, ורק הגשם הטרופי שירד קודם לכן ריענן במעט את האויר השרבי. הוצגתי ביחד עם כל המשתתפים לפני תא-הכבוד, ולקריאת הרמקול ב"אנגלית: "קריאה ראשונה לקפיצה לגובה, נשים" ניצבתי בלב פועם ליד עמודי-הקפיצה. השאר כבר ידוע. לאחר סדרת קפיצות מרתקות הונח הרף על גובה 1.50 מטר, ועמי נשארו לפליטה שתי יריבות מיפאן.

בקפיצה הראשונה עברתי את הגובה וזכיתי למחיאות כפיים סוערות, שפתחו בהדרגה למרות הצלחתן של היפאניות לעשות כמוני.

"הגובה כעת הוא 1.55 מטרים" הכריז הקריין. שתי היפאניות ניתרו במקום כדי לרפות את שריריהן. אני ישבתי במנוחה, וניסיתי לאטום את אוזני. זה לא עזר. פעימות הלב היו חזקות מדי.

לכשנקראתי לקפוץ, הפילה כבר יפאנית אחת את הרף. התכונתי רצתי לעומת העמודים והרמתי את רגלי השמאלית מעלה מעלה. כל מה שאני זוכרת הוא ששכבתי על האדמה הרכה המעורבת בנסורת ושמעתי רעש גדול של מחיאות כפיים. היה זה רגע מאושר, ששם קץ למלאי-ההתרגשות, שהצטבר בקרבי משך זמן רב.

עקבתי אחר מאמצן השני והשלישי של יריבותי, אך ההמנון היפאני, שצליליו נשמעו במנילה פעמים כה רבות, לא נוגן הפעם. לאחר שניסיתי לשוא לעבור גובה של 1.57 מטר לבדי, עליתי לבמת המנצחים. צלילים מזורזים של התקעה בקצו בחלל-האיצטד המלא 30 אלף צופים. הדגל היקר התרומם אט אט בצד המערבי של המגרש, והכל עמד דום. לאחר מכן אמרו לי שדמעות זלגו מעיני. זה היה פרט קטן לעומת הרגע הגדול.

אותו לילה הלכתי לישון, בפעם הראשונה לאחר שבוע, יותר מאושר מאשעה עשר.

הפיליפינים החלו להתעניין בנו עוד יותר, והפכנו לאנשים נכבדים לא רק תודות לצבע עורנו הלבן, אותו לילה נשאל ד"ר הרניק שאלה תמימה: "אמור לנו אדוני הדוקטור, מה קרה לד"ר מוחמד מוסאדק שלכם?"

ראש משלחתנו היה צריך להתחיל הכל מבראשית, כדי להעמיד את המקומיים על טעותם."

הסו מברקי ברכה

מרב השמחה למדלית הזהב שלי שכחנו כמעט את יואב, שהחל למחרת לעשות חיל בקפיצות למים.

חמשת אלפים צופים, שרובם היו פיליפינים, עיקמו במקצת את פניהם לנוכח ריבוי הנצחונות היפאניים. הם לא שכחו את הזמן בו היה בן-הארץ הכבושה נאלץ להחזות קידה לפני כל יפאני שטייל ברחוב. יואב, בנצחנו בקפיצה בגובה של שלושה מטרים, זכה לתשואות כה רמות עד כי היינו מוכרחים להביין שהיתה זאת התרגשות משנת-המק, ולא מאהבת-מרדכי.

וכאילו לא היה די בכך למשלחת הקטנה שלנו, הביאו לנו יואב ודוד עוד שתי מדליות נוספות, של כסף ושל ארד, והמניות עלו שוב מעלה מעלה.

כאשר נזכרנו בדרך החזרה הארוכה והמייגעת המצפה לנו, נתחלחלנו. אולם התברר שלא השתעממנו. הפעם ראינו את בנקוק מחושי, על מקושי-בדודה ומאורות החשיש שבה. עברנו מעל הודו-סין, סבלי להרגיש את המלחמה, שהתחוללה על הקרקע, ועקפנו סערת-טיפון עזה, שמנעה בעדנו מלנחות בהונג-קונג.

כשחזרתי הביתה חיכו לי המון מברקי-ברכה. מספר כפול מאלה שקבלתי ליום נשואי."

אהובה קראוס בחניוקת המדליות

מה קרה למוסאדק?

מברק בשעה 7 בערב על נצחוני בקפיצה לגובה הגיע המברק לישראל... בשעה 7"

שיכון באוניברסיטה

"ד"ר יעקובסון, תעשיין מקומי, התגלה לנו כאח ממש. הוא גייס עבורנו מכוניות מיוחדות והלהיב את 300 המשפחות היהודיות במנילה בקשר התי שיצר בינינו. מלבד זה קבלנו שלשה דולר ליום, דמי ששעוים ובזבוז. אך שלא כדוגמת הונג-קונג היתה מנילה העיר היקרה ביותר בעולם. ארוחת בוקר עלתה לנו, במסעדה הוולה ביותר, כשתים וחצי לירות. מיותר לציין כמה עלתה ארוחת-צהריים.

הכפר האולימפי של המשחקים בו התאכסנו אף הספורטאים 18 מ' ארצות אסיה, היה מפורז על פני שטח גדול למדי, ואנו שוכנו בחדר-האוניברסיטה במרכז העיר.

כאשר נכנסתי לחדרי, מצאתי בו כבר את שכנתי לחדר. היתה זו נערה שחומה וגמכות-קומה מציילון. היא הציעה את עצמה: ג'ין הקרצה, ומיד החלה בינינו, שיתוף-הפכה ליידידות כנה בת שבוע וחצי. בין הרבתה לספר לי על דרכה בספורט. היא היתה אתלטית קלת-רגליים, שעמדה לתחר בריצות 100 ו-200 מטרים. משר שבוע, הקדישה מחצית כל יום להכנות למרוצים אלה. לאחר מכן, בירכ-הדין, התאכזר לה הגורל באשמת עצביה. היא הוצאה מהמרוצים המוקדמים לאחר שנפסלה פעמיים בדינוק. אני לעומתה, עברתי אמונים שקטים, ולמרות שלא היה איש שירכיני (בדומה לדוד ויואב), נדמה לי שכל מה שעשיתי היה נכון מבחינה מקצועית. עזרי לא מעט גם למודי בסמינר

יְלֻכְסוּ סֵם
כֵּן וְלִפְנֵי זֶה אֵלֶּם (3)

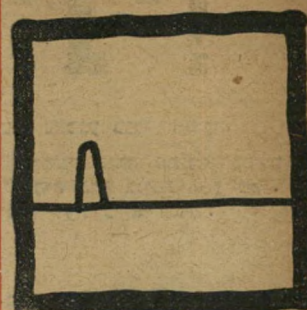
יְלֻכְסוּ טוֹפֵט לֹט
אֶם עֲצָאָם טוֹפֵט (4)

יְלֻכְסוּ אֶ
אֶם לִפְנֵי לִפְנֵי (5)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (2)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (1)

אֶם לִפְנֵי (2)

מזדהית

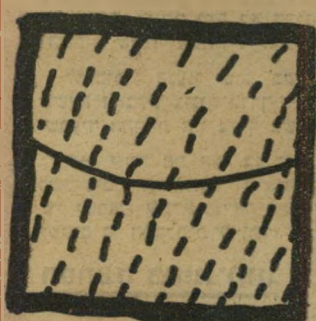
השאלה היחידה המובנית אליך 19 פעם בעמוד שלפניך היא: "מה זה?" כי הצירים שלוקטן כאן אינם מודרניים כלל ואף לא פרי דמיונו החולני של גאון שטרם נתגלה. עובדה הידועה לך, בוודאי, מן המזהית הראשונה ("העולם הזה" 860). ציורים אלה מתארים דברים ומצבים קיימים — או כפי שהיו יכולים להיות קיימים — כמו שהם נראים מזוויות-מבט בלתי מקובלות. קח למשל את מספר 19: קל מאוד להגיע למסקנה שזהו חלקה העליון של שמש עולה, מסקנה זאת תהיה שטחית כל עוד לא נסית לזהות את הציורים האחרים בעמוד זה. ורק אז תגלה כי ציור זה מראה את האיש ששערותיו סמרו למראה עמוד זה. ניתנת לך ההזדמנות להפעיל את דמיונך עוד 18 פעם ולבודקו בעזרת התשובות שניתנו על-ידי הצייר, במרחב, מתחת לכל ציור, כוונתו: כי תראה את הציור מצדו השני.

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (9)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (8)

אֶם לִפְנֵי (6)

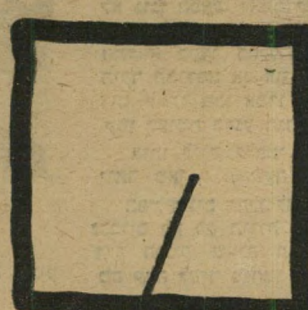
יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (14)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי (13)

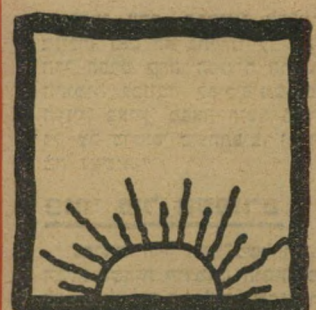
יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי (12)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (11)

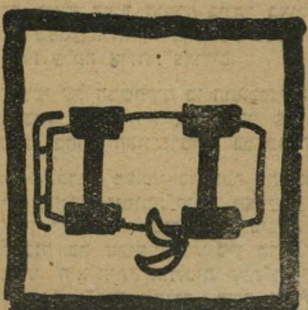
יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (10)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (19)

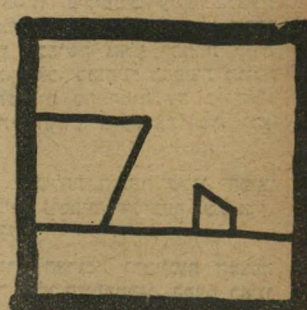
יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (18)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (17)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (91)

יְלֻכְסוּ אֶם לִפְנֵי
אֶם לִפְנֵי (15)